Poštarina plaćena u gotovu

Broj 1-2 Veljača-Travanj 1940 God. V

Misijska Biblioteka

28043

M I S I J S K A B I B L I O T E K A

Dvomjesečnik za pouku i prosvjetu

Izlazi svakog drugog mjeseca. Pretplata 6 din. godišnje

Broj 1 - 2 Zagreb, veljača - travanj God. V

BOŠONTI

A. Gabrić D. I.

MJESTO UVODA

»... Noćas smo imali malo veselja. Oko dva sata probudilo nas je nekakvo lupanje. Ustanem i pogledam, nisu li nas opet lopovi pohodili. Oko kuće sve mirno. Uputih se prema kuhinji, a kad tamo nešto lupa, kao da svi lonci plešu. Pogledam bolje, a kuhinja širom otvorena, iako je zatvaramo dvostrukim vratima.

Brat Francek Drobnič spava pokraj kuhinje u šatoru. Kad bih ga i htio probuditi, morao bih pet minuta pošteno vikati, a to bi uplašilo lopove. Odoh stoga po o. Mesarića, koji spava sa mnom na hodniku.

On ustade, i šuljasmo se prema kuhinji. Najednom odjeknu veliki tutanj, a lonci zveknuše. Otac Mesarić se odmah okrenu i bjež po pušku. Pušku je našao, ali naboja nigdje, jer ih je brat Francek nekamo spremio. Tražimo tako par minuta, ali nema, pa nema. O. Mesarić se nato ojunači pa s praznom puškom prema kuhinji.

Upravo u taj čas skoče dva lopova sasvim zbunjeni: jedan kroz prozor, a drugi na vrata prema o. Mesariću. Da

ga prestraši, zamahne otac Mesarić puškom i kresnu kundakom mjesto po lopovu — o cigle, da je sve ječilo. Lopovi odmagliše, a kuhinjska vrata zatvorismo.

Pošli smo odmah, da zovnemo brata Franceka. On spava kao top. Vičemo i drmamo ga, dok napokon ne promrmlja pospano:

— Pa kaaaaaj je??

— Tatovi su tu i hoće nas okrastil

On sanja dalje...

— Kaj pa je to??

— Tatovi nas hoće orobiti...

— Oh tatovi, lopovi... bum im jaz pokazal! I već je junački brat Francek bio izvan kreveta. Prihvati svoj uvijek goreći ‚lampaš' i bježi oko kuće u potjeru za lopovima...« Ovako opisuje o. A. Vizjak jedan od mnogih noćnih doživljaja u Bošontiju 1931. godine.

Zar ne, izgleda kao kakva priča iz romana o amerikanskim gangsterima?! A ipak je to tek jedan od »veselih« događaja, koje su naši hrvatski i slovenski misionari proživljavali na početku svog misijskog života u Bošontiju.

Uzmi i pročitaj ovo par redaka! Govori se o »Mjestu proljeća«, o Bošontiju. Čut ćeš nešto o teškoćama i radostima misijskog života sred divljih džungli Gangesove delte, o junaštvu sinova tvoga naroda, koji su uz nečuvene pogibelji i stradanja osnovali jednu od najkrasnijih misijskih postaja u Bengaliji.

Pričat će ti misionari sami, jer sve je prepisano iz njihovih pisama, njihovih dnevnika ili su mi usmeno pripovijedali.

Ravno pred 80 godina preuzeli su belgijski Isusovci napola mrtvu kalkutsku misiju. Nešto je katolika životarilo u samom gradu, dok su po okolnim selima bili raspršeni ostaci ostataka požrtvovnosti i rada prvih misionara.

Protestanti su lovili u mutnome i dobili dosta sljedbenika osobito u južnom dijelu misije. Ali izgleda, da se ljudima nije baš previše sviđalo to »obnovljeno« kršćanstvo. Čeznuli su za katolicizmom pa su tražili s mnogo strana misionare i katehiste.

22. listopada 1873. dođe u Kalkutu i jedan izaslanik našega Bošontija moleći za istu milost.

I to je zapravo rođenje i osnutak naše misijske postaje Bošonti i svega onog dobra, što se je u njoj do dana današnjega učinilo.

Kako su se velike nade polagale u tu novu misiju, odmah bi tamo poslan vrstan misionar o. Delplace, Belgijanac. Iza mučnog putovanja dospio je svome cilju — k Bošontiju, na domaku sunderbanskih džungli 60 km jugozapadno od Kalkute. Valjalo je prijeći rijeku Matlu, ali nigdje čamca. Otac sveza ono nešto siromaštine i prepliva rijeku inače punu krokodila i zmija.

»U tren oka raširila se je vijest po selu, ‚dolazi otac'. — Čim sam izašao nasuho, opkolili me bošontski domaćini. Ponajprije je valjalo predsjedati skupštini. Pripravili su lijepu rogožinu, postavili preda me malen stol te posjedali oko mene. Na zemlju, razumije se, jer Bengalac ne poznaje stolice. Razgovori su se otegli do u kasnu noć. Nastavili smo ih slijedećeg jutra. Zaključeno bijaše, da će stupiti pod moje vodstvo. Ja sam im obećao, da ću otvoriti školu i da ću se naskoro vratiti s katehistom. Oni su

se pak sa svoje strane obvezali, da će pripraviti mjesto za školu i da će redovito slati djecu na nauk.

Morao sam se oprostiti s njima i vratiti se u Kalkutu. Na želju poglavice sela izmolio sam s njima »Očenaš« i »Vjerovanje«. I misijska postaja Bošonti bila je osnovana.«

Početkom slijedeće godine 1874. nastani se o. Delplace stalno u Bošontiju. Dobio je dvije kolibe, od kojih je jednu preuredio za stanovanje. Potrošio je čitavih 5 rupija (1 rupija = 20 dinara). Sagradio je i kapelicu iz čvrstoga »bengalskog betona«: blata, bambusa i slame od riže. Stajala je oko 200 rupija. To je ona crkvica, koju su našli naši misionari god. 1931. napola srušenu i kojom su se i oni na početku služili.

U veljači bijaše pokršteno gotovo čitavo selo: 200 duša. Iz Bošontija prodiraše o. Delplace dalje u močvarni Sunderbans. Otvorio je čitav niz malih postaja. Iza pet godina bilo je 3.000 vjernika u deset sela.

Taj nagli i krasni procvat bošontske misije zaustavio se slijedeće godine, kad je otac morao ostaviti Bošonti. Jedini Morapai i Raghabpur imali su stalnog misionara, dok su se druge postaje pohađale tek od vremena do vremena.

Za katolike u Bošontiju bio je to težak udarac. S tugom su mislili na one sretne dane, kad su imali svoga ljubljenog oca uza se. Dnevno su se molili, da bi mogli ostati čvrsti u svojoj vjeri i da bi mogli dočekati čas, kad će im se otac opet vratiti. I postigli su oboje. To se je malo stado sačuvalo kroz 50 godina i dočekalo otvorenje misijske postaje i novi procvat svoga sela.

*

Spomenuo sam već, da mjesto Bošonti leži 60 km jugozapadno od Kalkute. Sve je ravno kao u našoj Bačkoj. Kamena ne ćeš naći na kilometre.

Samo se mjesto nalazi na otoku, kojega tvori rijeka Matla s drugim rukavima Gangesa. S južne i istočne strane protežu se nepregledne i neprohodne džungle, u kojima kraljuje glasoviti bengalski tigar. Pred jedno devedeset godina bijaše i Bošonti džungla, koju je dvaput na dan preplavilo more za vrijeme plime. Stoga je zemlja još i danas slana, ali za rižu ipak donekle rodna, jer ju je kroz toliko godina kiša dosta isprala.

Da se osiguraju od slane vode, koja bi im sve uništila, urediše uz rijeke nasipe. Kad je plima, voda dolazi skoro dovrh nasipa, a za vrijeme oseke padne za čitavih šest metara. Uslijed ovako nagle promjene vodostaja rijeke su u neprestanom strujanju. Naravno, da se narod time koristi, jer niz struju ne treba veslati. Ali su i opasna ovakva strujanja osobito na sjecištima rijeka i kanala, gdje se stvaraju jaki virovi i vrtlozi. Koliko je već lađa i života u njima nastradalo!

I u rijekama i izvan njih po poljima imamo vode upravo na prodaju... Bolje od ikakvih riječi govori ova geografska karta, na kojoj su naznačeni tek rukavi Gangesa i veći kanali. Kad bismo sve naznačili, onda bi ostale tek male tanke linije nasipa i ono nekoliko pedalja zemlje oko kuća, koje su uvijek građene na posebno povišenom zemljištu.

Od prosinca do svibnja sve je suho, a kasnije se sve pretvori u jedno veliko jezero. Izuzev ono nešto palmi uz kuće nigdje po poljima stabala, sve je pusto. Radi toga izgleda Bošonti divlji i uvelike se razlikuje od Morapaja i Raghabpura, koji su puni palmi.

No bošontsko okružje nije posvuda jednako. Južni kraj zauzimaju sunderbanske džungle. U velikim šumama živi raznovrsna divljač i ptice močvarice. Par puta su naši oci prodrli svojim motornim čamcem i u ove krajeve. Te-

ško je to opisati, to treba vidjeti i iskusiti. Sve je tako mirno i tajanstveno, kao da nigdje živa stvora nema. A onda se najednom podigne na hiljade ptica, koje svojim kreštanjem razbude okolicu, dok tigri počnu zavijati, ljuti, što ih je čovjek i u ovim zabitnim krajevima došao smetati.

Međutim se i u te džungle pomalo prodire. Tolikim siromasima ne ostaje drugo utočište. Okrutni zemindari oteše im i ono malo zemljišta, što su imali, prodali im svu siromaštinu i onda ih protjerali ... Kamo? Pa nek si traže zaklonište u džungli. Neka je krče i obrađuju. Ostavljeni od sviju jedino kod misionara nalaze pomoć i utješljivu riječ ...

NOVI ŽIVOT I NOVE NADE

29. ožujak 1930! Veliki i historijski dan ne samo za Bošonti, već i za čitav naš hrvatski narod. Bošonti je toga dana dobio opet svoje »izgubljene« oce, — a hrvatski narod svoju prvu misiju.

Već je oko Božića bilo određeno, da se taj kraj povjeri hrvatskim i slovenskim Isusovcima. Prvim poglavarom postaje bijaše o. Pavao Mesarić, koji je dotada radio u Hamirpuru.

»Težak mi bijaše rastanak od mojih dragih kršćana u Hamirpuru,« piše o. Mesarić. »Koliko nezaboravnih uspomena! Obraćenja su tamo svakidašnja stvar. Žetva je zrela i prezrela, no Gospodin želi, da to krasno polje prepustimo drugima; nas pak zove, da se žrtvujemo za bijedne ljude južne Bengalije. Iza dvodnevnog putovanja sretno sam prispio u Morapai. Drugi ljudi, drugi jezik, drugi običaji. Ovdje ostajem do Uskrsa. Moram da naučim dobro bengalski.«

Uz učenje novog jezika pripravljao se otac i molitvom na teški život, koji ga je čekao. Već sâm put u Bošonti bio je skopčan s tolikim teškoćama. Eto, kako ga opisuje o. Antun Vizjak, prvi drug oca Mesarića:

»U subotu 29. ožujka ranom zorom krenusmo na put u Bošonti. U Canning stigosmo željeznicom oko 11 sati. Odavle ćemo dalje malom urođeničkom jedrenjačom. Zaplovili smo niz rijeku Matla, odvojak Gangesa, koja je na nekim mjestima široka kao more, pa joj se obale jedva vide. Zaista pravo more: slana voda, plima i oseka tako velike, da razlika iznosi 6 metara ... Plima bijaše na vrhuncu, kad smo došli u Canning. Kormilar dade zapovijed, da se užeta odriješe. Četiri snažna veslača privežu svoja vesla kokosovim užetima uz bambusove kolce i zaveslaše. Jedra ovaj puta nijesmo razapeli, jer je duhao protivan vjetar. Plovismo na malim valovima pol sata niz rijeku. Iako je ta rijeka puna krokodila, ipak ne vidjesmo ovaj puta nijednoga, jer se krokodili sunčaju na muljevitim obalama samo za vrijeme oseke. Tada otvore obično ralje kao male ptice, kad im majka donosi hranu, i strašno ih je pogledati ... Lukaviji su od naših lisica te nadmudre i čovjeka. Češće znaju slijediti lađu i po cio sat nadajući se plijenu, i nije rijetko, da koga progutaju.

Vjetar bivaše sve jači, a vesla škripahu pod snažnom rukom veslača, koji su se žurili, da izmaknu buri. Na tom se mjestu ne može nigdje pristati, jer se močvare steru nadaleko i široko. Rijeka se stala iz daljine pjeniti, a mali se valovi poigravali u toj bjelini. Veslačima se čelo namrštilo, i gledaju neprestano po prostranoj rijeci, kao da im se ti pjenušavi valići ne sviđaju. Oni znadu, što to znači. Gledao sam i kormilara. Budnim je okom kružio po tom moru bodreći i potičući veslače sad pogledima, sad povicima, da brže veslaju.

Indijsko je sunce pržilo — bilo je toga dana u hladovini 40° C — zato se je s njihovih tjelesa slivao znoj u potocima. Huko, lula zaredala je naokolo. Svaki bi potegnuo jedan ili dva dima i dodao je svome drugu. Tako su zapravo veslala samo trojica, dok je četvrti pušio. Da sam kao dijete zapao među te crne ljude skoro divljih lica, koji na jedno oko škilje zbog svoga zanata, bio bih plakao i vikao cijelim putem od straha. Sada sam se osjećao kao jedan od njih, zavolio sam ih svom dušom; pače smo se smijali i šalili, a ja sam tada često uzdigao svoje srce Bogu, da im dade milost obraćenja, jer su još svi pogani. S ocem Mesarićem sjedjeli smo na krovu lađe i razgovarali o budućem motornom čamcu, bez kojega se ne može nikako taj kraj misionariti . . .

Naš se je čamac stao na valovima dobro gibati, a u susret su nam dolazili sve veći valovi. Iz nutrine lađe prodirahu već glasovi i znakovi morske bolesti. Nije dugo potrajalo, a valovi se igrali našom lađicom kao orahovom ljuskom, bacali nas uvis i zalijavali vodom. Polovina je putnika od prevelika straha počela naglas plakati — sve se je bojalo, da ćemo potonuti. No odvažni naš kormilar, svijestan svog položaja, upravljaše i dalje lađom neobičnom hladnokrvnošću. Navaljivaše okomito na valove, da im presiječe moć, da nas valovi ne udare postrance, jer onda nam ne bi bilo spasa, svi bi pod vodu. Borili smo se tako koja dva sata, a možda i tri, jer nije nikome bilo na pameti, da gleda na sat. Putovanje nam se stoga otegnulo od tri na pet sati. Iza tri sata skrenuli smo iz te strašne rijeke u manji odvojak ravno prema istoku, gdje vladaše tišina i duhaše povjetarac jugozapadnjak. Zato smo tu razapeli jedra. Veslači ustadoše, kormilar im dođe u pomoć, te zajedno počeše dizati visoki bambusov kolac, na koji će podignuti jedro. Uto pričvrstiše i povezaše kolac užetima, i kad podigoše jedro, kolac popusti i pade upravo između o. Mesarića i mene. Srećom, da nas nije

poklopio. Uz malo vike bilo je opet sve brzo pričvršćeno. Namjestiše jedro, koje nije drugo nego šest sašivenih vreća, i mi zaplovismo dalje.«

Pošto su pomogli nekom čovjeku u borbi s velikom ribom, približiše se napokon Bošontiju.

»Ugledali smo obale Bošontija. Da navijestimo svoj dolazak, bacismo u vodu tri bengalske bombe, koje grme jače od naših mužara. Ove bombe nijesu drugo nego klupko čvrstog užeta sa jezgrom od baruta. Nijesmo čekali ni par časaka, a narod iz Bošontija odazivao nam se već bombama, koje su grmjele jedna za drugom. Ovo praskanje bombi razigralo je naše veslače, i oni počeše veslati iz petnih žila, samo da što prije stignemo k narodu. Na dalekoj obali počeli smo raspoznavati ljude. Glasovi bubnjeva i gonga dopirahu nam već do ušiju, i moju je dušu obuzelo neko presretno čuvstvo, jer dolazimo k Isusovim izgubljenim ovčicama, koje su molile i vapile za misionarom kroz cijelih četrdeset godina uzalud. A eto, sada im dolazi misionar u ime Božje. Pogledavao sam o. Mesarića. On je sjedio mirno, gledao prema obalama, gdje ga je očekivao narod. S lica mu se odrazivalo blaženstvo. On dolazi k onima, za koje će žrtvovati cio svoj život — k onima, koje ljubi svom dušom.

Lađa pristade uz obalu, a iz stotine i stotine grla začu se pozdrav i povici: Đizu pronam! Đizu pronam! (Hvaljen Isus!) Drugog pozdrava nemaju. U taj su pozdrav prelili svu svoju dušu i srce, sve svoje radosti i očekivanja. Iskrcali smo se iz lađe, i kako bijaše oseka, obala je stala daleko, i morali smo preko blata. Ljudi su nas htjeli silom odnijeti na rukama, ali mi smo tu ponudu odbili — vjerovjesnik neka je jedan od njihovih, koji s njima osjeća i živi kao oni.

Pozdravivši se po indijskom načinu sav se je narod svrstao u dva reda sa svake strane puta, i tako nas pratio do kapelice. Na čelu te povorke stupala su šestorica pjevajući pjesme, koje su za tu zgodu sami sastavili, a pratili ih bubnjevi, cimbale i gongi. Bio je to zaista svečani ulaz, pa sam skoro požalio, da to nije bilo na Cvjetnicu, jer u svom značenju je nešto slično, budući da je i ovo predslavlje velikih križeva i patnji na toj misijskoj postaji. Pred kapelicom nas je čekalo već drugo mnoštvo ljudi, kojima je o. Mesarić podijelio svoj prvi blagoslov.«

Puni pouzdanja u pomoć Svevišnjega počeli su misionari svoj rad, svoj novi život vesela i radosna srca. Odmah su se spremili u malu kolibu, koja bijaše određena za misionare, i to onako na brzu ruku, baš po misijski... O. A. Vizjak crta taj događaj dalje ovako:

»Trebalo je sada sve spremiti za sutrašnje slavlje — svečani osnutak misijske stanice. Pozvali smo na tu svečanost još tri misionara, pa se je i za njih valjalo pobrinuti. Budući da u kolibi ne bijaše nijednog kreveta, očistili smo mjesto ispod slamnatog krova i prostrli po podu tri rogožine, sve, što smo mogli naći u selu. Došle su i četiri urođeničke časne sestre, da okite crkvicu i da pjevaju kod svečane sv. Mise. One se zakloniše u svoj nekadašnji samostan, koji već četrdeset godina opustošen leži. Navikle na takvu bijedu odmah se lijepo snađoše. Kiše se u to vrijeme nisu trebale bojati, pa im tako trošan krov nije zadavao mnogo brige.

Dok se o. Mesarić razgovara s ljudima i uređuje pojedinosti za slijedeći dan, uzeh osam momaka i ravno s njima u kapelicu, gdje smo sve do zadnje stvarce iznijeli, sve očistili i pomeli. Trebalo je još samo popraviti klimavi oltar, da se mogne sutra na njem reći sv. Misa. Jednoga poslah po selu da traži klince, drugoga čekić, trećega pilu... Klinaca sam srećom dobio, ali pile i čekića

nije bilo u čitavom selu. Tako sam morao rezati nožićem i kidati prstima, da uložim oltarni kamen. Indijci su oko mene stajali pa su se čudili, kako je taj misionar ujedno i »mistri« (majstor). Za pô sata bijaše oltar zbijen. Kako, to ne pitajte, ali bijaše ipak toliko sigurno, da se ne će srušiti. Indijci su pak kimali glavom i iz prikrajka govorili, da njihov mistri ne bi nikada napravio tako lijepa oltara....

Izatoga su oltar i kapelicu okitile časne sestre šarenim papirima, kako to Indijci vole. Oko 10 sati u noći bilo je sve u kapelici pripremljeno.

Sada je još trebalo pripraviti ostale stvari za svečanost. S o. Mesarićem vrtjeli smo se po kolibi do dva sata u noći. Htjedoh da dovršim još neke stvari, ali bijah već tako umoran, što od puta, a što opet od posla, da sam uzeo iz kapelice jednu rogožinu, kojima je pod kapelice pokriven, prostro je pred misijskim stanom i na njoj slatko usnuo. Snivao sam, dok me nije u 5 sati probudilo udaranje gonga, koji je zvonio »Anđeo Gospodnji«. Na taj znak stalo se skupljati mnoštvo ljudi oko crkvice. Mnogi uranili na ispovijed, a mnogi došli »malo« ranije, da ne bi zakasnili na sv. Misu, koja je imala biti u 7 sati! Svečanu sv. Misu odslužio je o. Mesarić i blagoslovio krasnu sliku Male Svete Terezije, koju je poslala iz Zagreba gđica Anka Labaš. Slijedila je posveta kapelice u čast Maloj Svetici. Crkvica bijaše prepuna. Iz glasnoga, da ne reknem preglasnog pjevanja odrazivala se prevelika radost naroda, što imade opet misionara u svojoj sredini.

Po podne poslije blagoslova skupilo se ponovo cijelo selo, da zaželi o. Mesariću dobrodošlicu. Najuvaženija ličnost sela, poštar — katolik — otpjevao je deklamirajući više pjesama, koje je sam za tu prigodu sastavio. I kad bi on jednu kiticu dovršio, narod bi je najvećim oduševljenjem pjevajući ponovio, a bubnjari su opet sa svoje strane nastojali, da se i njih što bolje čuje. Ovjenčavši po

indijskom običaju oca Mesarića vijencem započeše vatrometom, jer bez toga nema i ne može biti ni najmanje svečanosti kod Indijaca.

Cijela ova svečanost bila je tako jednostavna, ali opet tako srdačna i puna radosti, da si čovjek ljepše poželjeti ne može.«

Tako se je započeo misijski život u skromnim potleušicama — život rada i samoprijegora, život herojskih žrtava, za koje znade samo Onaj, radi koga su ovi prvi sinovi našega naroda ostavili dragu rodnu grudu i zakopali se među ove ljude, da ih preporode ljubavlju Njegovog Božanskog Srca... Da, On sve to znade, i On će u dan nagrade dostojno naplatiti ove svoje poslanike, ali i sve one, koji su im pripomogli, da su mogli postaviti temelje svoga budućeg rada.

ZBOGOM »ZEMLJANE PALAČE«...

Sa čežnjom su oci iščekivali onaj dan, kad će se moći preseliti iz tih palača, a kad je došao, bilo im je nekako teško rastati se od tih blatnih i trošnih kolijevki naše misije. Obuzimala ih neka žalost. Izgledalo im je kao da prelaze iz djetinjeg doba u neku nesigurnu budućnost. Ostavljali su ona mjesta, gdje su proživjeli najljepše i najromantičnije časove prvih dana misijskog rada.

Brat Drobnič nam je lijepo opisao te stare dvore. Evo njegovih utisaka, kad je prvi puta zapanjen pred njima stajao:

»Stan misionara u Bošontiju bila je za mene sasvim nova stvar. To je prava »moderna palača«, kao što su i druge oko nje. Stijene su palače od zemlje, pomiješane kravljim gnojem. U stijenama su četiri male luknje — prozori i dvoja niska vrata. Kad smo došli do te kuće,

mislio sam, da ćemo se samo malo odmoriti, a zatim nastaviti put. Okrijepismo se čajem i kruhom, koji smo ponijeli sa sobom, a onda me zapita o. Mesarić: »Gdje ćete si Vi urediti sobu? Ja ću si je urediti kod ove stijene, a za Vas će pak ona stijena biti najbolja.« Smijao sam se na ove riječi, mislio sam, da se otac šali. Ali to nije bila šala. On stade uzimati iz kovčega svoje stvari i stavljati ih po podu i pod strehu oko kuće. Ja sam mu pomagao. Na jedno mjesto postavio je nešto, što bi imalo biti stol, da tu piše i obavlja druge poslove. Kad je svršio, rekao je: »Moja je soba uređena.«

Sada mi postade jasno, da je ova »palača« naše novo prebivalište, i da si i ja moram urediti sobu. Nađoh mjesto na drugoj strani kuće. Odstranio sam škrinje izuzevši jednu veliku, koju sam ostavio za krevet. Jednu stijenu sobe načinio sam iz bambusovih trstika, druga stijena je »zid« kuće, a treće i četvrte nemam, ali mi zato ne trebaju ni vrata ni prozori.

Treću, prednju stijenu, zauzeo je o. Vizjak i tamo je uredio svoju sobu. Moram ipak priznati, da je moja soba bila najbolja, jer su oci Mesarić i Vizjak morali svako jutro svoju sobu »micati«, da možemo prolaziti i da imamo obdan blagovaonicu. Moja je pak soba mogla ostati na miru, jer onog prostora nismo trebali.

Kuća ima doduše četiri prozora i dvoja vrata, ali je tako tamna, da o. Mesarić i usred najljepšeg sunčanog dana mora užgati svijetlo, ako hoće što da radi. Stropa naša kuća nema, nad nama je tek slamnati krov.

Pored svega toga siromaštva mi smo zadovoljni, kao da smo u najljepšoj palači i kao da imamo svega u obilju. I u takovom siromaštvu čovjek je sretan i veseo, jer znade, da si je to izabrao iz ljubavi prema Bogu i za spasenje duša.«

No uza sve to prelaz u novu kuću Malog Cvijeta bio je velik događaj. Koliko mi je toga o. Josip Vizjak pričao, dok sam s njime obilazio okolo po Bošontiju... Izgledalo mi je, kao da on još živi u onim danima, tako se je dobro svega sjećao.

»Svi su bili za to, da se što prije izađe iz tih katakombi u novu kuću, no tek 31. svibnja 1932. uspjelo nam je sve prenijeti u novu zgradu. Kako je bila divna i ugodna prva večer na dvoru Male Terezije! Brat Drobnič neprestano je govorio, da je to preveć lijepa kuća za nas. — A ipak, koliko smo za njom čeznuli, jer je u staroj kući život bio uistinu težak. Po noći se nije moglo spavati, sve je bilo tako vlažno i zadušljivo. Po danu opet pretamno, ne možeš ništa raditi. Pa onda bijeli mravi, koji su nam polovinu stvari pojeli, a što su oni ostavili, miševi su nastavili i »sretno« kraju priveli. Sjećam se dobro svoje prve noći u Bošontiju. Nada mnom su štakori plesali i toliko mi praha u oči sasuli, da sam ujutro jedva žmirkao. A o komarcima da i ne govorim, svega su me izboli. Pa onda ona nesreća, što je siktala uz krevet. Koliko straha i koliko kutija šibica... Iste te noći pohodili su nas gladni i napola divlji seoski psi. Bratu Drobniču su odnijeli ispod kreveta cipele. Kako smo se ujutro smijali, kad brat nije mogao naći svojih cipela. — »No dobro, ja ću hodati bos ko Indijci.« No čim su ga oni opazili bosonoga, začudili se... »Sahib, gdje su ti cipele?« — »Dao sam ih na popravak,« odreže brat Francek u šali. Oni su povjerovali, dok se je brat Francek ispod brka smijao gledajući u duhu pse, gdje mu iza kakvog plota »popravljaju« zadnje ostatke cipela...

Iako je ovakovo življenje zanimljivo, ipak smo se svi veselili selidbi, jer će se u novom stanu moći više raditi za duše.«

No gradnja te kuće nije išla tako hitro kao selidba u nju. O tom bi se uistinu mogla napisati čitava knjiga. Koliko teškoća i križeva, koliko muke, dok se je dobilo zemljište, materijal..., koje li strpljivosti s radnicima i majstorima...

Najviše se je za sve to žrtvovao o. Antun Vizjak. On nam govoraše o tim napornim danima i njihovim žrtvicama. Sjećam se još, kao da je to jučer bilo, kad nam je sve to pričao gledajući nekamo u daljinu prema Bengaliji, gdje je ostavio svoje srce, i gdje ga toliki željno iščekuju... O tome je pisao u Katoličkim misijama 1932. slijedeće:

»Najprije da vam reknem koju o gradilištu, a onda ćemo malo pomalo i na druge stvari. Bilo je samo jedno zgodno gradilište u Bošontiju. Druga su ili premalena ili su vrlo niska te su za kišne dobi duboko pod vodom, pa bi zato trebala ogromna svota, da se zemljište naspe nad vodu. To željeno gradilište pripadalo je raznim posjednicima, svakom po kojih 5—7 bigha. Na žalost su ti posjednici neprijatelji katoličkoga misionara.

Prvi dio zemljišta bila je »debota« t. j. zemljište posvećeno božici Kali, zato njime upravljaju poganski svećenici u Kalkuti. — Drugi dio od 6 bigha pripadaše jednome fanatičnom muslimanskom velikašu. Treći dio od 5 bigha bijaše svojina zagriženog hindu poganina, koji ne htjede to zemljište prodati, jer da je to ostavština svete djedovine. Četvrto od 7 bigha posjedovaše baptistički pastor, koji je odmah na početku obećao 10 rupija onome, koji istuče o. Mesarića, prvog misionara u Bošontiju. Peti dio od kojih 6 bigha posjedovala su zajednički tri brata baptista i založili ga već davno gore spomenutom pastoru. Zato bez privole pastorove nema ni govora o prodaji, a osim toga bila je i nesuglasica među braćom, da to prodaju. Tako je bilo i s drugim poljima, koja smo željeli ku-

piti. Ufali smo se, gdje i nije bilo nade, jer je Mala Svetica zaštitnica postaje Bošonti.

Jedno poslije podne pošli smo da fotografiramo ta polja. Ljudi su barem tako mislili, jer kamogod smo htjeli staviti u polje medaljicu sv. Terezije, tamo smo postavili fotografski aparat, samo da ljudima zamažemo oči. Svako polje dobilo je po jednu medaljicu, i mi se vratismo kući i počesmo devetnicu.

Najviše smo se nadali dobiti zemlju »debotu« posvećenu božici Kali. Poganski su naime svećenici dali vlast nad tom zemljom nekom bogatašu u Kalkuti. Taj nam je bogataš prije kojih mjesec dana obećao svaku pomoć za podizanje škole i u radu oko prosvjetljenja naroda. Pošli smo zato k njemu. Primio nas je vrlo lijepo, utjelovljena indijska prevejanost, i ovako nam je progovorio: »Zemlja ‚debota' posvećena je božici Kali, čiji se hram nalazi u Burdwanu. Od godišnjeg dohotka te zemlje uzdržaje se njen hram. Ako se vi dakle obvežete, da ćete plaćati dvostruki prinos za uzdržavanje njezina hrama, onda ću vam dati njezinu zemlju u vječni zajam, ali vlasništvo će i nadalje pripadati božici Kali.« — Dakako, da nije bilo ni govora, da pristanemo na taj uvjet. A time nam je ujedno izginula i sva nada, da ćemo ikada dobiti to zemljište, jer je bila vrlo jasna namjera tog prevejanca.

Prvi uspjeh devetnice bio je dakle prividni poraz. Pokušali smo još par puta, ne bismo li ipak to zemljište dobili, ali sve veće teškoće. Danas smo presretni, da tog zemljišta nismo dobili, jer nam je Mala Svetica isposlovala drugo daleko zgodnije: molili smo od nje srebro, a dobili zlato ...

Kolikog li iznenađenja za nas, kad se je onaj hindu poganin pokazao sklonim, da proda svoju zemlju i to uz običnu cijenu. Za osam dana bio je kupljen taj dio zemljišta. I zagriženi musliman pristade, samo je tražio, da mu se u novo podignutoj školi postavi mramorna ploča, i da se na nju ukleše, da je on to zemljište žrtvovao za prosvjetljenje naroda. Uistinu je pak od nas tražio dvostruku cijenu, koju smo mu malo snizili i bili presretni, da smo dobili taj važni dio.

Počeli smo drugu devetnicu. I eto Mala Svetica nam je dovela baptističkog pastora, koji nam je ponudio svoje zemljište i dao ujedno onoj trojici braće dozvolu, da nam prodadu svoje polje. Tako smo u par tjedana zadobili ona sva željena polja, a mjesto debote dobili smo s južne strane ljepši dio, za koji nije bilo nikakve nade. Govorili smo: Čudo Male Svetice! I bilo je ... Jer čim smo sve kupili i pravno uredili, stali se svi prodavači lupati u glavu, kako su mogli biti tako ludi i prodati nam svoje zemlje, mjesto da nas maknu iz Bošontija. Od toga dana svi su nam postali ljuti protivnici. I na dozvolu za gradnju morali smo dugo čekati. Dobismo dozvolu iza pet mjeseci, ali samo za kuću i školu, a crkvu nam nisu dali graditi.

Iako je naše zemljište najviše uzdignuto u cijeloj okolici, ipak je za kišne dobi dvije stope pod vodom. Zato smo ga morali barem toliko nasuti, da budemo na suhu, kad kiše navale. To se može načiniti jedino na taj način, da se iskopaju velike jame (ribnjaci) i izbačenom se zemljom nasipava. Dotada su običavali kopati male ribnjake okolo, samo da zemlju ne moraju donositi izdaleka. Mi smo se u Bošontiju odlučili na protivno: odlučismo da iskopamo dva velika ribnjaka i to što dublja. Jedan manji sa sjeverne strane 70 × 35 m za pitku vodu, drugi s južne strane 160 × 30 m za kupanje: oba 5 m dubine. Ostali dio zemljišta ostade netaknut i služit će za livade. Ovi su se veliki ribnjaci pokazali kud i kamo korisnijima od ma-

lih, koji naskoro postanu smradne močvare i ne služe ni za što, jer se u njima ne može uzgajati riba.

Na onome mjestu gdje smo kanili graditi, nismo ništa nasuli, jer treba prije kopati metar duboke temelje. Cijelo tlo je puzavo, crni Gangesov mulj, ili da bolje kažem crna ilovača. Kopajući ribnjake došli smo do dvije naslage stabala, što su nekada pokopane džungle, koje su sigurno propale katastrofom kojeg ciklona, s kakovih je Bengalski zaliv na glasu. Zato su na takovom tlu potrebni dobri temelji, da se dovršena kuća ne nađe jednoga jutra u ruševinama. Kod nas se, u Sunderbansu, temelji ne grade cementom, jer tu cement ne prima, ima previše soli u tlu. A nema ni pijeska ni šljunka na kilometre daleko. Zato se dobro pečena cigla stuče u drobne komadiće, pomiješa se drozgom, pridoda dosta vapna, pa se ta mješavina nabija u temeljima tako dugo, dok ne ozvanja kao kamen. Naše temelje nabijalo je 40 ljudi dnevno kroz mjesec dana. Da složno udaraju, jedan pjeva, drugi otpjevaju, da se sva okolica trese i ori od pjesme i udaranja.

A što smo tek muke vidjeli s građevnim materijalom. U Bošontiju nema ničega. Pokušali smo sami peći ciglu, ali jer je zemlja puna soli i salitre, cigla nije dobra. Trebalo je dakle sve dovoziti: ciglu, drozgu, pijesak, vapno, drvo, gorivo ... Ali eto teškoće. U Bošonti vode samo dva puta iz Kalkute. Jedan vodi preko mjesta Canninga. Dovle vozi i željeznica, a odavle dalje do Bošontija valja 22 km čamcem po ogromnoj rijeci Gangesu. Drugi put obilazi daleko naokolo i to rijekom. Taj put traje u mirno doba tri do četiri dana, no kad započnu vjetrovi početkom ožujka pa sve do listopada, tada se dešava, da lađa iz Kalkute stigne iza deset dana. U prvome slučaju dovoz je skuplji radi pretovarivanja u Canningu, a usto i pogibeljan radi stjecišta triju rijeka na Porundi; u drugom je slučaju dovoz jeftiniji, ali još pogibeljniji. Tako su nam se

potopile dvije lađe materijala, a druge su došle tek iza nekoliko nedjelja. U Kalkuti smo kupili 1000 komada cigli po 14 rupija, a kad nam je stigla na gradilište, stajala nas je oko 29 rupija, a sve radi prevoza. No i to ne bi bilo još tako teško, kad bi se bengalski trgovci htjeli držati ugovora. Zato je jedan od nas morao biti stalno u Kalkuti, dok su se stvari tovarile. Tako nam je nabavljanje zadavalo više brige i troškova negoli sama gradnja. Zato je gradnja u Sunderbansu dvaput skuplja no u samom velegradu Kalkuti.«

Dovršivši temelje morali smo prestati s gradnjom, premda je u Indiji najbolje graditi za vrijeme kišne dobi, jer kiša ispere svu salitru iz zidova. U Bošontiju je to bilo nemoguće, jer bi radnici morali gaziti blato do koljena, i jer je u to doba svaki dovoz materijala potpuno isključen. Temelji su nas stajali oko 5000 rupija, ukupni pak troškovi iznosili su više hiljada rupija. Sve ovo darovao je našim misionarima sam kalkutski nadbiskup, a nešto i rođena sestra Male Svetice. Iz domovine smo dobivali jedva toliko, da smo mogli uzdržavati našu siročad, školu i katehiste.

Prije no što smo započeli poslom, spomenuli smo Nadbiskupu, da jedva životarimo, pa kako ćemo onda graditi. Odgovorio nam je, da se obratimo na rođenu sestru sv. Male Terezije u Lisieux. I zaista, ona je dala prvi prilog za našu misijsku postaju i ujedno je pisala: »... za ostalo pobrinut će se moja sestra. Bit će križeva i velikih žrtava, ali sve, što će biti potrebno, dobit ćete.« I osjetili smo uistinu pomoć Male Svetice — i to ne jedamput. Koliko bi upravo trebali, toliko je Nadbiskup dobivao za nas iz Belgije, Amerike, Francuske. Katkada nam je sâm izrazio svoje iznenađenje.

Tako su napokon i stan i škola bili dovršeni. Naša je kuća lijepa i prostrana. Ima 4 sobe, za svakog misionara

po jednu, a četvrta je ljekarna te ujedno i blagovalište i sve pomalo. S obje strane pregradismo hodnik i tako smo dobili malu kapelicu, gdje čuvamo Svetotajstvo. S lijeve strane smo opet dobili malu sobu za goste.

Mnogi su nam zamjeravali, što smo napravili tako lijepu kuću. Nije to bilo iz nikakve raskoši. Bošonti su već tri puta misionari napustili. Zato je narod i nas pratio velikim nepovjerenjem. Govorili su nam: »Zašto da postanemo katolici, kad ćete i vi jednoga dana ,uzeti krov kolibe na rame' i ostaviti nas, kako su nas već par puta ostavili drugi misionari. Dok ne vidimo, da ste si sazidali lijepu kuću, tako dugo se ni mi ne usuđujemo postati katolici, da ne ostanemo sami . . .«

Eto zato smo i u to uložili naš mar, da izgradimo misijski stan onakav, da ljude privuče. I doista, otkako postoji ta nova kuća, nestalo je onog nepovjerenja. Ljudi nas smatraju svojima, a to je prvi korak kod obraćenja Bengalaca.

ČASNE SESTRE

»Bilo je 10. X. 1932., u osmini blagdana Male Svetice. Č. M. Provincijalka Sestara sv. Križa i poglavarica samostana u Howrahu (predgrađe Kalkute) došle su, da razvide kraj, gdje će biti budući samostan. Polovinom prosinca došla je časna majka generalica, da vidi Bošonti. Još se nije ništa stalno odredilo.

15. III. počeo se kopati ribnjak i nasipavati zemlja. Brat Francek uze krov stare crkve i poče graditi školu za čč. sestre. Gradnju samu preuzelo je neko društvo iz Kalkute. No kako je te godine kišno doba počelo već 28. IV., radovi su se morali obustaviti. U listopadu se je nastavilo. Temeljni kamen bijaše položen 15. XI. 1933. Koncem

svibnja 1934. došlo je pet č. sestara u Bošonti, da se ovdje stalno nastani. Iz naše domovine su dvije: č. s. Stanislava Silvina Mužić i č. s. Ćirila-Marija Doktorić.«

To je kratka povijest jednoga od najvažnijih djela u našoj misiji. Dobro znademo, što znači samostan č. sestara u jednome mjestu u Evropi. U Indiji je to još kud i kamo važnije, jer se misionari ne mogu brinuti za odgoj ženske mladeži i jer ne mogu pohađati poganske, a osobito muslimanske kuće. Uopće valja apostolat među ženama prepustiti časnim sestrama.

U Bošontiju se nalazi uz samostan: kuća za udovice, škola i kuhinja s jedne, a dispanzer s druge strane.

U školi je oko 120 djevojčica. Nadzire ih naša sestra Ćirila Marija. Imaju i tkalački odio. Časne sestre brinu se također za udovice. O tužnoj sudbini udovica u Indiji ne treba posebno pisati, njihova bijeda i zapostavljanje svakome je poznato. Pa eto i ti najbjedniji stvorovi nalaze utjehu i pomoć u katoličkoj Crkvi.

Mirno i tiho prolazi život sestara u radu i molitvi. Jednom je ipak i na njihovom imanju bilo malo trke. Dnevnik ovako opisuje događaj: »16. III. 1935. oko 11 sati počela je gorjeti sestarska kuća, kuhinja, dom udovica i kokošinjac. Vjetar bijaše jak, pa ljudi nijesu mogli na vrijeme ugasiti vatre. Časne sestre bijahu upravo u kapelici, kad su čule viku i zapomaganje djevojčica. Došle su i one u pomoć, ali je ipak sve otišlo. Svi pilići bili ispečeni, riža većim dijelom propala, ulje, petrolej, pokućstvo . . . sve izgorjelo. Srećom, da su donekle spasili školu. Djevojke i udovice stajale su podalje i naricale.

Vatra je nastala u maloj šupi, gdje su djevojčice kuhale rublje. Iskra je skočila na krov, i začas je bilo sve u plamenu. Kod ove zgode proslavio se je glasoviti kapetan bošontskih vatrogasaca br. Drobnič.«

Naskoro se je sve to obnovilo, i mirni rad se je nastavio. Ne zaboravimo u molitvama rad naših č. sestara, molimo se za njih, a molimo i za one junakinje, koje će slijedeći njihove stope raditi za spas neumrlih duša u Bengaliji.

BRAT FRANCEK

O njemu valja što prije nešto reći. Velika je to ličnost, i da njega nije bilo, tko zna, kako bi Bošonti bio prošao.

Krupnijeg i višeg junaka 24 Parganas nije dosada vidio. Čitava gora od čovjeka! Ljudi su često pitali: »Pa što je pojeo, da je tako silan i jak?« Sve ga je poštivalo i voljelo.

Dnevnik bošontske postaje stalno piše o njemu i o njegovim junačkim djelima. Čitav životopis bi se mogao sastaviti.

Za one, koji još to ne znaju, moram napomenuti, da je brat Francek Drobnič iz Dobrepolja. Prije ulaska u Družbu Isusovu pomagao je kod kuće roditeljima. Kasnije je u Ljubljani pohađao trgovački tečaj. Oduševljeno je sudjelovao u Orlovima. Uvijek je bio veseo. Tu je dobru odliku sačuvao i u Bošontiju pa je radi toga i bio tako mio svima. Žedan ili gladan — a to nije baš velika rijetkost — on se smije i fućka. Zdrav je ko riba, a u junaštvu mu nema para u čitavom Sunderbansu. Par puta ga je ipak uhvatila groznica, no toj u Bengaliji nitko ne umače!

Bio je desna ruka našim misionarima u Bošontiju. Koliko mi je toga o njemu pričao o. Josip Vizjak, dok smo do u kasnu noć sjedjeli na verandi misijske postaje gledajući, kako se od južnih džungli približuje oluja. — Otac Josip ga se sjeća s najvećom zahvalnošću i žao mu

je, što je brat Francek ostao u Kurseongu, kamo je zapravo bio tek posuđen za kuhača. On je u svemu vješt pa se eto i u tu struku razumije. Već je on i u Evropi u istom zanatu stekao neumrlu slavu uvevši u jestvenik travničkog sjemeništa t. zv. »kolačiće«, najomiljeliju hranu ondašnjih seminaraca . . .

Radio je marljivo povazdan i imao je jedva po koji čas slobodna vremena. I sam je to jednoć patru priznao, kad su se iz domovine tužili, da se tako rijetko javlja: »Pa vidite i sami, kako je. Od ranog jutra već sam zaposlen. Ljudi su neprestano oko mene, ne znam upravo kamo bih se sakrio, da malo otpočinem. Stalne tužbe: Noškoru ukrali kozu, Naeku kravu zaplijenili, stara Tarina došla, da joj je srce prestalo kucati, a Boroda Daši, da već tri dana ne može disati (a s čitavim se susjedstvom svađa). Više puta ni na jelo ne stignem. Ako nisam s radnicima, onda ništa ne rade, kade svoju lulu i divane. Nedavno sam u odsutnosti o. Mesarića otišao u njegovu sobu, da obavim svoje molitve. I znate, što su ti lopovi napravili? Popeli su se na slamnati krov, napravili rupu, da vide, što ja unutra radim. Čuo sam nekakav šum, no mislio sam, da su štakori. Kad sam izašao, opazio sam tri čovjeka, gdje sjede na krovu kao mačke i zvirkaju kroz rupu. Nisam znao, bih li se smijao ili ljutio . . .«

Jednoć sam s njime u tri mjeseca pohodio sva okolna sela. Narod je svud naokolo slavio junaštvo našega brata Franceka. Nisu ga se mogli nagledati onako plećata i krupna. Bi četiri Bengalca na nožnom palcu podigao!

U sve se je razumio. Dnevnik donosi svaki dan nove pothvate. Kapelice je zidao, kao da je kod Michelangela školu učio! Kad smo počeli zidati novu kuću u Bošontiju, morao je on kao »nadzidar« paziti na sve. Radi toga su kapelice slabo napredovale. Da mogne stići na oba posla, kupio mu je o. Mesarić dobra vranca, pa je na njem jezdio

iz jednog mjesta na drugo. Nego jednog dana — izgleda — otvori previše regulator za brzinu: konj se u kasu poskliznu i sruši sa svojim gospodarom u jarak pun vode i blata. Gazda izađe sretno nasuho, ali konj ni makac! Brat Francek nije dugo razmišljao. Poduhvatio je dobro konja, uzeo ga na rame i iznio na nasip. Malo su se »oprašili« i onda nastavili putovanje malo mirnijim kasom. Pred selom su psi počeli lajati, kad su vidjeli to strašilo, a djeca su bježala u kuću, jer ovako žutog konja i čovjeka nikad ne vidješe. A brat Francek je još k tome veselo »pjevao«.

Bavio se on i patkama. Pazio je na njih kao na oko u glavi. U ribnjaku napravio im je posebno ograđeno mjesto, da ih ne bi šakali i druge životinje posudile za doručak. Slijedećeg jutra »voda ih odnijela«... Brat Francek bijaše vrlo žalostan, no nije klonuo duhom. Kad nisu uspjele patke, pokušat će on s kokošima, jer misionari moraju barem kadikad imati mesa. To je jedina mesnata hrana u misiji. Krave se u Bošontiju ne smiju ubijati, a ako katkada kojeg starog jarca zakolju, valja ga nedjelju dana kuhati i prekuhavati, da mu omekšaju zastarjele žile... Dakle kokoši valja uzgojiti!

10. V. zabilježeno je u dnevniku: »Sedam se lijepih pilića izvalilo. Brat Francek kao čovjek, koji nikada ne vidi pogibelj, metne ih u lonac, pokrije lakim platnom i ostavi na verandi. Dok je on u podne slatko spavao, nestalo je svih sedam pilića. Da li ih je odnijela vrana ili koja druga grabilica, nitko ne zna...

Ali koje koristi od kokošiju i mesa, ako kruha nemaš. I tome je brat Francek pomogao. 9. VIII. načini brat Francek zaista veliko remek-djelo, radi kojega će ga slaviti sva pokoljenja misionara. Sazidao je pred tri dana krušnu peć i istog dana umijesio prvi kruh. Jadna mati, koja bi morala taj krušac lomiti svojoj dječici... Sve bi zube polomili... Bile su dvije »štruce« kruha kao dvije drvene cje-

panice... Ali ipak iza 38 dana stoji: »Francekov triumf — prvi kruh uspio u Bošontiju!!!«

O njegovim uspjesima kao »primarija bošontske klinike« ljudi s najvećom zahvalnošću i začuđenjem govore. Brinuo se je doista svom ljubavi za siromahe i bolesnike. Iz udaljenih krajeva mu dolaze. Medicine doduše nije nikada učio, ali opet sve zna. Često puta su ljudi govorili: »To ti je čovjek, samo šteta, što ne govori našim jezikom. (Bilo je to u prvoj godini.) No ništa zato, mi ga svejedno razumijemo. I ne daje nam on samo lijekove. To možemo dobiti i od našega liječnika. On nam daje »dhormo«, vjeru. I budući da je on svet muž, zato nam njegovi lijekovi i pomažu.«

Često puta događale su se upravo čudne stvari. Jednoć je čitava obitelj oboljela od kolere. Svi su ležali u velikoj vrućici. Brat Francek zamijeni u brzini bocu s lijekom s bocom sulfurnog etera, ode u kuću i dade svakom bolesniku piti. Djelovalo je izvanredno: ljudi zaspali kao snoplje i sutradan se probudili — zdravi.

Nekog mališana dugo boljele oči. U našemu malom ormariću imali smo nešto kapljica za tu bolest. No kako bijaše već sumrak, brat Francek uze u zabuni bočicu jodove tinkture i izmaza dobro pacijentu oči. Jadni mali! Previjao se od boli, a kako i ne će. Jod žestok pa peče kao crvena paprika. No primarius ga tješio, da će naskoro biti bolje. Sutradan je majka dovela maloga, da se zahvali gosp. doktoru na tako hitrom lijeku: dijete je bilo sasvim zdravo.

A o njegovim lovačkim dogodovštinama mogao bi se napisati čitav roman. Nikoga se on nije bojao: ni tigrova, ni zmija, ni krokodila, ni šakala, a ni... pasa. Sve je strepilo pred njim.

Nedaleko od Bošontija nalazi se selo Ranigor. Kako je džungla vrlo blizu, tigrovi su česti gosti. Nestalo je već mnogo krava. Ljudi se u svojoj nevolji utekoše bratu Franceku moleći ga, da dođe s puškom, a da će ga i oni pomagati. Brat Francek sav veseo, što može ljudima pomoći, krene odmah na put. U Ranigoru se je namjestio sred gustog grmlja, dok su ljudi »čuvali« stražu na stablima, ako bi tigar slučajno pao iz oblaka... Tri je noći tako stražio, no tigrovi se nisu pojavili. Bit će, da su slutili, kakav se lovac nalazi u blizini!

Jednoć je otišao do rijeke, da pregleda motornu lađicu. Pokraj lađice sunčao se mladi krokodil dug jedno dva metra. Brat Francek ga zgrabi za nogu, odveže hitro konop s lađe, priveza bijednu životinjicu po sredini i počne je vući kući. Dječica u školi opaze iz daljine, da se nekakva velika zvijerka valja iza brata, pa su izletjeli svi kao jedan, da mu pomognu. Dovukli su ga do ribnjaka, dobro svezali i bacili unutra. To bijaše za djecu velik događaj, no na žalost tek za jedan dan, jer je krokodil u noći utekao.

U selu se moraju svi držati reda, kad je brat Francek tamo. U tom je pogledu on vrlo strog. Jednog jutra zaredao je od kuće do kuće naređujući ljudima, neka po noći vežu pse, da se ne klatare selom, a osobito da ne zalaze u naše dvorište. (U Bošontiju ima pasa kao gljiva iza kiše. Stanovnika je oko 1000, a pasa će biti barem za 50 više!) Međutim slijedeće noći dođe ih opet nekoliko u naš vrt i to baš pred prozor brata Franceka, te započeše četveroglasnu podoknicu. Baš kao za inat! Brat Francek se probudi. Ustade i izađe, ali bez puške. Odšulja se do dvorišnih vrata, zatvori ih, poče loviti pse i rezati im repove, da si cucki zapamte onaj dan, u koji su se usudili prezreti Francekovu zapovijed. Iza te operacije pusti ih na slobodu. Psi se razbježaše uz »jauk i plač« naznanjujući

svima strašnu nesreću. Otada ih više nema ni u blizinu naše kuće, a kad opaze brata Drobniča, bježe kao da je grom među njih udario.

A koliko bi toga istom trebalo reći o bratu Franceku kao kapetanu našeg motornog čamca. Stalno ga je liječio i krpao, vozio na sve strane misijskog okružja, dovozio i odvozio goste. I nije to uvijek lagana stvar. Ganges je mnogo puta opasan. Bjesni i pjeni se, struje i virovi sa svih strana prijete. Tada se ni najvještiji mornari ne usuđuju na otvorenu rijeku. I br. Drobnič doživio je mnogo toga. Sam mi je pričao o jednoj posebno opasnoj vožnji.

»Rijeka Matla bjesnila je već dva dana. Morao sam odvesti nekog oca u Kalkutu. Molio sam kormilare obećavši im trostruku plaću, no sve uzalud. Sve molbe, da idu barem po noći ili rano ujutro, kad je voda mirnija, ostadoše bez uspjeha. Nije bilo druge, nego da se sam uputim na rijeku i da se s njom borim kroz 25 km. Zaplovili smo već oko 4 sata izjutra. Nije bilo ni tako slabo, iako su se valovi dobro poigravali lađicom i punili je pomalo vodom. Sluga morade neprestano izbacivati vodu, dok ja okrenuh motor na najveću brzinu.

Najednoć poče vjetar duhati silnom snagom. Sad je tek započela borba. Sva sreća, da su valovi išli u istom smjeru s lađom, no ipak smo skakali s jednoga vala na drugi, da je bila milota. A voda je tako počela ulaziti, da je i otac morao pomagati.

No najgore nas je čekalo u samome pristaništu u Canningu. Nigdje lađe, nigdje živa stvora. Samo razbješnjeli valovi i tuljenje vjetra oko našeg čamca. Mostu za pristajanje nijesam se usudio, jer bi valovi bili razbili lađicu. Okrenuh stoga prema muljevitoj obali. Otac je hitro iskočio, a mi nastavismo s borbom. Bacili smo doduše sidra, ali kao da ih nije ni bilo. Valovi su nas sve više

tjerali prema mostu, a to je značilo našu propast. Uz pomoć dvojice Indijaca, koja su došla, da prihvate lađu, uspjelo mi je okrenuti čamac prema valovima. No vijak lađe zape u blato. Otvorim motor potpuno, i u taj čas podiže veliki val lađicu u visinu, i ona jurnu svom snagom među bijesne valove. One dvojice pomoćnika odjednom nestade. Jednoga je val bacio duboko u lađu, dok se je drugi prevrnuo i pao u vodu. Ostao sam tako sam samcat. Jednom sam rukom ravnao kormilo, s drugom pak branio motor od vode. Voda je u lađi bila već do koljena. Čovjek zabezeknut čučio je u dnu lađe. Viknem mu, neka izbacuje vodu. Mislio sam, da je već gotovo, i da ćemo evo sada pod valove. Voda se je prelijevala iz prednjeg dijela u zadnji, nikako se nije moglo sve izbaciti.

Zazovem u pomoć Bl. Gospu i sve svece i probudim djelo pokajanja. Bio je odlučan čas. Morao sam lađu potpuno okrenuti i jurnuti prema obali. U ime Božje. Kad je veliki val opet podigao lađu, okrenem u jedan tren potpuno kormilo. Nisam znao, što je sa mnom. Čas kasnije naleti lađa na mulj i naglo se zaustavi. Prednji dio iskoči, dok je zadnji dio sasvim potonuo. Hvala Bogu, bili smo na sigurnom.

Na obali se bilo skupilo dosta ljudi. Promatrali su sve, ali pomoći nisu mogli. Svi su se čudili, kad sam izašao. Kroz dugo vremena nijesu oni lađice uopće ni vidjeli. Tek im se od vremena do vremena činilo, da je krov izvirio iz vode.

Bio sam sav mokar. Kako nisam imao odijela, da se presvučem, ostao sam neko vrijeme na suncu i sve se osušilo, samo se je so na meni tako okorila, da je odijelo sve pucalo, čim bih se malo pomakao. Tog me je dana dragi Bog uistinu izbavio iz sigurne pogibelji. Što bi bilo, da se je lađa potopila? Za mene manje više, jer bih bio isplivao, ali što bi o. Mesarić bez lađice?« završi on. Eto

i u tim opasnim časovima misli on na druge, na sebe zaboravlja.

Još jednoć bijaše on u opasnosti, ako ne baš za život, a ono barem za — nos! Bio je po poslu u Kalkuti. Prolazeći nekim parkom promatraše sav zadivljen akrobacije majmuna. Jednom se četvoronošcu učini brat Francek sumnjivim. Skoči stoga s drveta i šapom prema njegovom licu te mu odnese naočale. Neki vele, da mu je htio nos otkinuti, ali to još do danas nije utvrđeno. Majmun uze naočale i stade kroz njih žmirkati. No kad se je uvjerio, da mu broj ne pristaje, razlomi okvir i dobaci bratu Franceku, — stakla metnu u svoju brnjavu gubicu i izgubi se u krošnji stabala. Brat Francek poče vikati, alarmirao je policiju, no majmunu ni traga ni glasa...

Čim su Bošonćani čuli za drzovito vladanje kalkutskih majmuna, odoše odmah bratu Franceku, da ga utješe: »Rđe jedne, obraz im otpao, kad se ne znaju vladati kao ljudi. Naši bošontski majmuni nikad ti ne bi što slično učinili!« I od tog dana su ga još više voljeli, ali im je zato bio rastanak to teži.

No oni se ipak nadaju, da će se dobri brat Francek opet vratiti, da ih tješi, bodri i hrabri, da im pomaže u tjelesnim i duhovnim potrebama... Brate Francek, ne zaboravi svog Bošontija!

»GAZIMO, PLIVAMO, PLOVIMO, PRESKAKUJEMO...

... a hodamo malo!« — Tako je pisao o. Antun Vizjak iz Bošontija.

Misionar je rijetko kod kuće. Župa je velika, sela na kilometre udaljena, pa većina vremena ode na pohađanje vjernika.

Pred polazak u Indiju mnogi su me molili, da im javim, kako izgleda jedan misionarev dan, i na što sve naiđe, kad putuje. Pitanje je vrlo jednostavno i kratko, ali odgovor ima biti malo dulji, jer je misionarev rad povezan s tolikim drugim stvarima, koje treba barem napomenuti.

Ponajprije valja znati, kakav je dnevni red u selu, pa će se onda moći bolje prosuditi misionarev red i putovanja. Imam jedno pismo o. Josipa Vizjaka, u kome je to krasno ocrtao, kako slijedi:

»Neopisiv je vidik jutarnjeg izlazećeg sunca, kad se iz bara diže rijetka plavkasta magla, a krošnje vitih palmi padaju kao počešljani dugi uvojci na tu maglu, dok se vršak cakli u crvenoj boji sunčanih zraka. Ptice pjevaju svoje jutarnje pjesmice, a ribice pljuskaju po vodama. Inače je sve tiho kao za jutarnje meditacije. Oko 6 sati ljudi već stanu vikati i vozikati se malim čamcima; žure se na posao, da ih dnevna vrućina ne zateče na putu. Koji ostaju doma, love ribu, jer se po poljima ne može ništa raditi, dok je sve pod vodom. Oko 9 sati cijelo selo oživi. Tu se galami, pjeva i prepire baš kao na vašaru. Oko 10 sati buka se stiša, jer sunce pripiče, pa sve bježi u kuću ili pod stabla ili u vodu, da se rashladi. Od 12—3 sata sve je tiho i mrtvo; ljudi spavaju, jer je silna vrućina. Iza tri sata eto djece i po selima opet vriska i pjesma. No najljepše je od 6—9 sati, kad sunce zađe, a večer oživi fantaziju. Pa i sama priroda je nekud promijenila svoje lice. Jutarnje palme smrkle su se i namrgodile, okolica je postala neprozirno tamna u tim gustim šumama paoma. Voda se tužno glasi i pljuskanjem pravi štropot, kojega tumači živa mašta u raznolikim slikama, osobito u zmijskim skokovima. Narod se najviše drži oko kuća, i što je mrak gušći, to se ljudi više povlače pod krov, dok je vani samo zaposlena čeljad. Cvrčci počnu svoj koncerat, psi laju, šakali

tule, a ljudi pjevaju i udaraju u talambase i dol — bubnjeve. Tako do 9 ili 10 sati. Nitko ne ide spavati prije 10 sati, a ja tek u 11 sati ili izatoga, jer koja korist ići u krevet, kad znaš, da ne ćeš usnuti. Oko 11 sati obično postaje hladnije, pa sam onda siguran, da ću barem nekako zaspati.«

Misionarev red je malo izmijenjen. On ustaje nešto prije, oko 5 sati. Njega i čitavo selo probudi glas »Angelusa«. U 6 ½ sati čita se sv. Misa, iza toga doručak, koji se mnogo puta mora odgoditi na neodređeno vrijeme, jer ljudi odmah počnu dolaziti za pomoć, za rješenje teškoća, za kupovanje svojih zemljišta, za popravak kuća, za školu, za djecu... i za stotinu drugih stvari važnih i manje važnih. Misionar je sudac, odvjetnik, savjetnik, liječnik i sve, svakome mora biti na raspolaganje.

Na redu su »bičari« ili rasprave o većim prestupcima. To su čitave male skupštine. Tužitelji u dugim i kićenim govorima predstavljaju krivca, svjedoci potvrđuju, krivac se brani... a misionar miri, presuđuje, daje konačnu odluku i presudu.

A usto je i škola i pučka i katehistička. Pa toliki drugi privatni poslovi. No ljudi za to puno ne mare, oni misle, da otac mora uvijek imati vremena i da mora sve nadugo čuti i još na dulje odgovoriti.

U podne molitva, a iza toga ručak. I taj je sa zakašnjenjem, kao naši bosanski vlakovi, ili ga valja par puta prekidati, jer je koja bakica došla s vrlo važnom viješću, da joj je susjeda Konja rekla, da laže, a ona nikada ne laže, već uvijek istinu govori...

Iza podne imao bi biti kratak odmor, no i taj se mnogo puta pretvori u preslušavanja i saslušavanja. U to vrijeme valja obaći školu, kuhinju, pregledati tolike stvari, jer ako se za dva, tri dana to zaboravi, već će miševi ili bijeli mravi načeti ormare, knjige, rižu i sve, što nađu.

Predvečer je škola, kongregacijski sastanci, pohod bolesnika. Oko 7 sati večera. Više puta se uz malo zakašnjenje počne večerati u 10 sati, jer je možda bila kakva skupština, a ljudi se nisu mogli složiti, pa se oteglo.

Izatoga večernja molitva, zadnji pohod Isusu tamo u maloj kapelici, pomisao na domovinu i onda... spavanje, zar ne?! Iza napornog rada to bi i bilo najbolje, no misionar ima još toliko posla. Oni u domovini čekaju od njega koju vijest. Po danu se na to jedva može i pomisliti, stoga valja po noći. Oči se zaklapaju od umora (evo baš i meni, dok ovo pišem), komarci i ostala krilata gospoda zuje, glava kleca, no misionar je ponovo diže i nastavlja svojim radom, dok ga umor sasvim ne svlada.

A kad je posla manje, znali smo načas sjesti na verandu pred kućom i pričati o prvim danima misije, o teškoćama, pogibeljima, o nadama i budućim uspjesima. I o domovini, dakako. O sjemeništu, o lijepim mladim danima, u kojima smo kao kroz san gledali Ganges i palme, koje su se u njem zrcalile — duše, koje nas čekaju. I eto, mi smo sada među njima.

Kao čas proleti takav jedan dan proveden na misijskoj postaji.

No kako rekoh, misionar mora obilaziti sela. U jedan kovčeg metne sve stvari potrebne za sv. Misu, opskrbi se hranom i pitkom vodom (jer bi inače morao piti blatnu vodu), pohodi Spasitelja u svetohraništu te u pratnji jednoga ili dvojice katehista odilazi na put pješice ili lađom. Drukčije u Bošontiju ne ide, jer cesta nemamo. Po onim kozjim stazama ne bi ni prvak u »tour-de-France« mogao na biciklu!

Teška je stvar ovakvo putovanje. »Bosonog, hlače do koljena, sivožuti talar podvijen, naličio sam više razbojniku negoli poštenom čovjeku. Samo još debeo šešir na

glavu, bambusov štap u ruku i krenuh na put preko močvara uz našu kolibu. To je naše odijelo i oprema za vrijeme tropskih kiša, a močvare su naše staze... Zato mi misionari u Bošontiju gazimo i plivamo, često i preskakujemo, a hodamo malo...« tako javlja o. Antun Vizjak na početku misijskoga rada u Bošontiju.

Te kozje stazice po nasipima i rižištima tako su kliske, da bi čovjek po padovima lako mogao brojiti »Zdravo Marije« u krunici... ili se posklizneš il' posrneš, ili sjedneš il' se prevrneš...

Putuje se bosonog, jer se u cipelama previše kliže, i jer se začas uhvati toliko blata, da brda za sobom vučeš. Radi toga su i čizme neuporabive, iako bi izvanredno dobro došle i protiv zmija i protiv pijavica. Ove zadnje zadaju mnogo jada i ispiju dosta krvi, a da čovjek i ne opazi. Pa još k tome rana od njih polako zacijeljuje.

Rijetko gdje ima preko kanala kakav dobar most. Obično su postavljene dvije-tri bambusove priječke. Po njima hodamo kao pelivani po žicama vježbajući se u ravnoteži, a više puta i u mjerenju dubine. Bambusovi su kolci tako kliski, da se ovakvi skokovi ne ubrajaju u opasne događaje. Uostalom voda nije nikad tvrda. Malo zaronite, operete se u blatnoj vodi i tad osvježeni prosljedite dalje. Kiša će već oprati blato s odijela.

Mnogo puta nema ni tih mostova, jer ih ljudi po noći ukradu za gorivo. E, onda valja gaziti, koji puta do koljena, koji puta do pâsa, a za nevolju do vrata. Zato je dobro, da budući misionari nastoje što više izrasti!

U vrijeme kiša tih je malih teškoća dosta, no ni u suho doba nije baš ugodno hodati pod žarkim zrakama indijskoga sunca, dok zemlja odsijeva kao užarena peć.

Uza sve teškoće misionar rado obilazi sela, jer je to jedno od najvažnijih sredstava za učvršćivanje i širenje

naše sv. vjere. Pogani i protestanti stalno napadaju novoobraćenike i nastoje, da ih zavedu. Pohodi misionarevi jačaju ih i krijepe.

Otac će u njihovoj maloj kapelici reći sv. Misu, podijelit će im Kruh jakih, pa se ne boje svojih neprijatelja. A i za obraćenje pogana od velike je važnosti, jer na ovaj način dolaze u izravan dodir s ocima, vide sreću katolika kod takvih pohoda, ljubav misionara prema njima, pa i nehote razmišljaju i uspoređuju svoju hladnu hinduističku vjeru s katoličkom.

Na tim su putovanjima misionari i najviše toga doživjeli, osobito na početku, dok nije bilo motorne lađice, koju su kasnije uz pomoć dobročinitelja dobili, i koja im je bila od neprocjenjene vrijednosti. Na njoj se je moglo putovati i po velikim rukavima Gangesa, išlo je hitro, a život i zdravlje bilo je sigurnije. No prva lađica »Pio XI« naskoro je podlegla razornom djelovanju strahovite klime u Bošontiju. Sve je počelo rđati, rupe se počele otvarati na sve strane. Brat Francek je stalno krpao, no napokon se sve raspalo.

Kupila se je nova lađica »Mali Cvijet«, koja i danas služi. No i s njome ima mnogo muke. Koliko je samo puta bila u »bolnici«?! Mi u Evropi teško možemo pojmiti ovdašnje klimatske prilike.

Dođite i vidite, kako se plovi Gangesom. O. Mesarić ide u Gosabu i Piprekali, pa ćemo s njime. On će vam pripovijedati: »Naručio sam veliki čamac s četiri veslača. Vjetra nije bilo, pa smo plovili sporo. Putovali smo 11 sati. Onamo je još nekako išlo, ali vraćajući se u Bošonti platili smo pošteno. Ostavivši Piprekali zaduha protivan vjetar. Mornari veslahu iz petnih žila, ipak smo se jedva pomicali. Mučili smo se tako od podne do slijedećega jutra.

Već se smrkavalo, a mi ni na polovini puta! Veslači bijahu umorni i gladni kao vuci, no nigdje sela, sami razburkani valovi i džungle. Najednoć skoči jedan mornar od veselja tako, da smo se skoro svi prevrnuli. »Moumači! Moumači! — Pčela! Pčela!« A gdje je pčela, bit će i meda. Veslači okrenu stoga hitro prema obali i začas se izgube u džungli. Svaki je uzeo sobom svoju sjekiricu za svaku sigurnost, jer tigrovi rado tuda obilaze. Naskoro začusmo viku i pjevanje. Junaci se vraćali sa svoje ekspedicije noseći lijepe satove meda. No malo iza njih došle pčele, pa je bilo muke, dok smo ih se oslobodili.

Ali med tek podraži apetit. Trebalo je još štošta dodati. Nismo ni u snu slutili, da ćemo trebati toliko vremena, pa nijesmo sobom ništa ponijeli. Srećom smo sreli jednu lađu, koja je dolazila u protivnom smjeru. Počeli smo mahati rukama i vikati ljudima, neka se približe. Od njih smo dobili svaki po šačicu pržene riže. Baš nam je išla u tek! Za uzvrat smo im dali pitke vode, koju smo čuvali u dva vrča. Bila je zamazana, ali u tim prilikama vrlo dobra.

Nastavili smo put i borbu s valovima kroz čitavu noć. Na jednome sam mjestu vidio oko dvadesetak majmuna, kako su u krugu sjedjeli i o nečem važnom vijećali. Kad dobijem zapisnik te sjednice, poslat ću vam ga, da vidite, e bengalski majmuni nisu tako bedasti, kako izgledaju . . .«

Kad sam već kod teškoća putovanja, spomenut ću i druge križiće, koji su vrlo česti u Bošontiju, i prema tome spadaju nekako u dnevni red.

O tatovima bilo je već govora. Nemojte ipak misliti, da su nas tek jednom pohodili. O. A. Vizjak piše svom bratu o. Josipu i o drugim pohodima: »Kod nas je vrlo napeto. Spremni smo čitavu noć, da na nas navale, da nam zapale kuću, da na nas nasrnu puškama. To je zaista

život kakvog još nisam imao. Ništa ne mogu započeti, jer smo uzrujani kao vojnici, koji svaki čas čekaju navalu u jarcima. Svaki dan donosi nove vijesti, kako se prijete, da će to i to od nas učiniti. A sve zato, što se za pravdu zauzimamo, a to dovodi dosta ljudi u svetu Crkvu, pa se čitave obitelji obraćaju. Bog dragi ima svoja sredstva i puteve do obraćenja. Ali teško je u takovoj misiji, gdje je čovjek uvijek u trzavici i ne može ništa mirno raditi.«

To bijaše tek uvod u dugotrajne parnice, koje su kasnije slijedile. Najglasovitije su one iz Gosabe, gdje veleposjednik — ljuti protestant iz Škotske — nije mogao nikako vidjeti, da se katolicizam širi na njegovom zemljištu. Stoga je upro sve sile, da otjera oce. Ali to nije lako, jer je po zakonu širenje svih vjera dopušteno. No on podiže parnicu protiv o. Mesarića, kao da buni narod i odvraća ga od plaćanja poreza. Slično su i židovi optuživali prvog božanskog Misionara. Uistinu je pak o. Mesarić branio narod od zlostavljanja i guljenja sa strane zemindara i njegovih činovnika. U Kalkuti je slijedila parnica za parnicom. Neprijatelji su našli i potkupili svu silu lažnih svjedoka. A to je u Indiji lako. Za 40—50 dinara iznijet će i najprotivnije i skroz naskroz nemoguće tvrdnje.

Ali uza svu hajku neprijatelja Mala nas je Svetica očevidno branila od tih poganih jezika. Izgubili su devet parnica te su uz velike troškove bili još osramoćeni pred narodom. No nisu mogli mirovati. Zemindar je izjavio, da će radije prodati sav svoj imetak i nastaviti s parnicama, nego pustiti o. Mesarića, da i dalje širi »krivovjerje« među narodom, a znademo u čemu je to krivovjerje sastojalo. I zbilja! Podigla se zadnja, deseta parnica. U Kalkuti su svi suci bili podmićeni upravo bajoslovnim svotama, i na koncu o. Mesarić morade ostaviti Gosabu i Bošonti.

Bili smo žalosni, jer smo mislili, da će ocu biti skrštene ruke, i da ne će moći raditi. No brzo smo se uvje-

rili, da su protivnici bili tek oruđe u rukama Božjim. O. Mesarić je otvorio novu misijsku postaju u Satkhiri, koja je po godišnjem broju obraćenja na čelu svim ostalim postajama.

Uprav me je strah pisati o drugim teškoćama, jer se bojim, da ne ću nikada svršiti.

O bijelim mravima pisali su oci čitave Jeremijine tužaljke. »Sve su mi već skoro pojeli, ne znam, što ću. Pojeli su platno, novce, svjedodžbe, fotografije, slike, iako sam sve čuvao kao zjenicu u oku.« Javlja to o. A. Vizjak, a drugom zgodom piše:

»Tvoje pismo ne mogu naći. No nije ni čudo, jer su mi cijeli stol iznutra izjeli bijeli mravi, i ja sam sve stvari sa stola i polica pometao po podu kolibe, samo da uništim tu nesreću. Kazali su mi, da je »Epsom sol« najbolja protiv njih. Rastopih je i vrlo zasićenom tekućinom polih sve skupa. Mislio sam, da se sva gamad potopila. Vratih se za dva sata, a kad oni u samoj toj soli napravili svoje gnijezdo. — Uzeh karbolnu kiselinu i polijem njome. Da bude sigurnije, uzeo sam kreozota, otrov, koji vrlo peče. I danas sam našao, kako grade gnijezdo na karbolnoj kiselini i kreozotu. Ako ih to nije moglo utamaniti, tada nemam više nikakve nade. Morat ću što prije da gradim kolibu na drugome mjestu.«

Zato treba stvari često pregledavati i čistiti. U blagovalištu držimo noge stolova i ormara u posudama punim vode. Preko vode im se obično ne da na sto, ali nije to ni izdaleka sigurno sredstvo. Navaljuju na sve.

Kad se jednom o. Antun vratio s putovanja, opkolila ga odmah djeca. Jedan je razbio svoju pločicu, drugi izgubio knjigu, treći poderao hlačice. Svima valja sada udovoljiti. Otišao otac do velikog sanduka i počeo izvlačiti stvari. No čega se god dotakao, sve se je raspadalo pod rukama. Sve, ama baš sve progrizli i izgrizli bijeli

mravi. O. A. Vizjak nastavlja o bijelim mravima ovako:

»A bude i smijeha na račun tih živinica. Pohodio misijsku postaju neki ugledan poganin. Tako velikom gostu ponudismo stolicu. No jedva je jadan sjeo, pružio se po podu, koliko je dug i širok, a bio je prilično debeo. Stolica bijaše iznutra sva izjedena... — Kad su đaci lijeni i ne svrše domaće zadaće, onda se ispričavaju, da su oni sve napisali, ali da su im bijeli mravi izjeli slova i brojeve... Na sreću nisu izjeli učiteljeve šipke...!«

O kukcima, komarcima, o nesnosnoj sparini, nezdravoj vodi itd. bolje je i ne govoriti.

KAKO LJUDI ŽIVE?

Drugim riječima: kakve su gospodarske prilike u Bošontiju? Jadne su i nevoljne. O vlasništvu zemlje piše o. A. Vizjak: »Zemlje u Sunderbansu ne pripadaju izravno kruni, nego su iznajmljene zemljodršcima na 99 godina. Ovima se ima plaćati porez, i ovi imaju sva krunska prava nad tim zemljama. Bez njihove dozvole ne smije se graditi nijedna zidana kuća, podignuti groblje ili ribnjak iskopati. I kad se zamoli takva dozvola, ne samo da je treba skupo platiti, nego se bez milosrđa odbija sve, što se ne sviđa poganskom zemljodršcu.«

Sav narod dakle ovisi o volji i hirovima toga gospodina, koji u Kalkuti provodi raskošan i lagodan život. Ovise i oni, koji su zemlju kupili i oni, koji je svake godine iznajmljuju na obrađivanje. Dakako, da zemindar nastoji svu zemlju prodati, pa je tako onda manje brige i okapanja s ljudima, a novac samo pada u njegovu blagajnu.

Kupiti nekoliko bigha zemlje (7.5 bigha = 1 hektar) nije lagana stvar za siromašnog seljaka, jer svaka bigha

stoji 350—400 dinara, a to je za Bengalca već čitav kapital. Usto valja i na tu kupljenu zemlju plaćati godišnji porez od 40—60 dinara po bighi. Iza 12 godina te bi zemlje imale pripasti vlasniku. No zemindari imaju stotinu načina, kojima te neuke ljude varaju i izigravaju. Siromaha nitko ne brani, pa kad se gazdi prohtije, on jednostavno — pod raznim izlikama pravde i zakona osobito neplaćanja starih dugova — uzme zemlju i proda je drugome.

Još su nesigurniji oni, koji imaju zemlju tek na obrađivanje. Tu zemlju dijeli zemindar svake godine, a i porez je veći, preko 100 dinara po bighi. Većina naših katolika veliki su siromasi pa nikad ne mogu skucati toliko novaca, da si kupe nešto zemljišta. Stoga očekuju sa zebnjom u srcu diobu polja. Dosada su stalno mogli dobiti barem po nekoliko bigha zemlje pa su onda u slučaju dobre žetve mogli životariti barem nekoliko mjeseci.

No prilike se stalno pogoršavaju. Do lanjske godine bilo je u bošontskom okružju oko 1.500 bigha za obrađivanje, no ove je godine prodano 800, tako da siromasima — a oni su u većini — ostaje tek 700!

Dakako, da pojedinci ne će moći obrađivati toliku kupljenu zemlju. Dat će je stoga na obrađivanje drugim seljacima zahtijevajući od njih polovinu prihoda, ako ne i više. A to je očajan položaj za bijednike, jer će jedva koju sedmicu moći prehranjivati sebe i svoju obitelj s te 2-3 šačice riže, što će je dobiti kao nagradu za svoj rad i napor. Ne zaboravimo, to je njihova jedina zarada.

Valja im stoga pomoći! No kako? Veliko je to pitanje i razna su sredstva već kušana. Jedna je stvar, međutim, jasna: narod mora kupiti zemlju, jer će tako barem donekle biti neovisan od hirova zemindarevih, osobito, uzmogne li što prije platiti kupljenu zemlju. Ali eto baš

u tome leži sva teškoća pitanja. Odakle će narod smoći novac? U Bošontiju bi valjalo kupiti oko 500 bigha zemlje (65 hektara). Kad bi se to moralo najednom platiti, stajalo bi nekih 180.000 dinara. No da se seljacima olakša kupovanje, imaju pravo na trogodišnji rok isplate. Stoga bi za početak bilo dosta 60.000, dok bi se ostala dva obroka mogla isplatiti prodajom riže, koja bi se slijedećih godina dobivala na tim poljima.

Od nedokučive je važnosti rješenje ovoga pitanja. I za daljni apostolat velika je to stvar, jer nam mnogi hindu dobacuje, da imamo samo prosjake u katoličkoj Crkvi. Među ostale nakane misije u Bengaliji uključimo i ovu nakanu: ekonomski i društveni preporod naše misije.

No nije to jedini način, kojim nastojimo pomoći narodu. Naša postaja Bošonti ustanovila je rižnu banku, o kojoj se je već više puta pisalo.

Pokušavalo se je par puta sa zajedničkim **organiziranim ribolovom.** Kupljene su velike mreže za desetak hiljada dinara, i prvi ribolov donio je 3.000 dinara ne ubrojivši ribe, koje su bile razdijeljene po čitavom selu. Drugi je ribolov uspio slabije, jer se je mnogo riba pokvarilo. Lovinu bi naime trebalo što prije otpremiti u Kalkutu ili barem u Canning, jer se riba ne može dugo čuvati.

A tko će izbrojiti sve one privatne pomoći, koje su dane siromasima i bijednicima? Brojio ih je onaj, koji je rekao, da će svaka čaša vode, pružena u Njegovo ime, biti zabilježena u knjizi života. I On će znati dostojno nagraditi i misionare i sve prijatelje naše misije, bez čije bi pomoći oci mogli tek tješiti ljude i slati ih kući praznih ruku.

Spomenuo sam već, da naša misija nikako ne spada među najzdravije krajeve Indije, dapače nosi žalosno prvenstvo među najnezdravijim područjima. Svuda naokolo močvare i velike zamuljene rijeke, koje se pod žarkim zrakama indijskoga sunca isparuju i kuže zrak. Ujedno su to legla mirijada bacila i komaraca, svih mogućih vrsta kukaca i otrovnih zmija.

Nestašica dobre pitke vode i hrane spojene s teškim i napornim radom, skršile bi i najjačeg čovjeka.

I naši su se oci već iza godinu dana osjećali iscrpljeni, no jer se je radilo o dušama, i jer su se toliki za njih molili, nastavili su oni radom ne mareći zasebe. O te molitve Malih misionara i misionarki te ostalih prijatelja u domovini, najjača su okrepa misionaru. Više puta potpuno iscrpljen osjeća on snagu za novi rad, jer za njega netko kleči pred svetohraništem i moli . . .

U dnevniku nailazimo više puta na iskrene i otvorene riječi. »Danas smo svi umorni, da se jedva mičemo, a ipak valja naprijed! Spasitelju, pošalji nam što prije pomoćnika iz domovine, da možemo više raditi na Tvoju slavu i na spas ovih bijednih duša.«

Od groznice su stradali skoro svi, no osobito brat Drobnič, koji morade napokon na oporavak u Kurseong. Poglavari mu moradoše to naložiti, tako mu bijaše teško ostaviti Bošonti.

Otac Antun Vizjak trpio je također mnogo, no on se brinuo dalje za gradnju nove kuće. »Groznica me je već više dana drmala — javlja on svom bratu o. Josipu — ali radi prevažnog posla tjerao sam i kuburio do kraja, kad se više nije dalo. Liječnik nađe, da je to dengu groznica. Baš je dengu, jer iako mi je sada već prošla, zglobovi pucaju,

a želudac kao da si ga ogulio i octom zalio ... Kažu, da će mi ta slabost ostati i 14 dana, kako se to događa iza te sedamdnevne »karapače«. Naši Bengalci imaju često dengu, ali njih tako ne izguli kao nas bijelce. Jučer je došao i o. Mesarić. I on leži u groznici, a ništa mi nije prije kazao. Bošonti je sada sam s Francekom.«

I dobri brat-Francek platio je svoj obol. Nije ga samo groznica držala, imao je on i drugih nezgoda. U silnom zaposlenju više puta bi se ranio ili porezao, pa je par puta nastupilo otrovanje krvi. Jednoć je bilo osobito zanimljivo. — »Iako je Bošonti nakraj svijeta, ipak je za neko vrijeme imao nekakvog doktora ili barem nešto sličnо doktoru. U svoj zanat se je razumio, koliko u sađenje tikava. Sve mu je znanje bilo u jednoj knjizi i u torbici, punoj raznih pretpotopnih sprava, koje je još za mladih dana pokupovao u Kalkuti. A skup bijaše ko ljuta godina!

I eto, taj je glasoviti specijalista došao da pregleda slavnoga Franceka, primarija »bošontske klinike«. Sirota doktor nije mogao ustanoviti o čemu se radi, jer toga nije bilo u njegovoj knjizi, ili mu je možda upravo ona stranica ispala. A bratu Franceku »prst cuka i pravi kon-kon, čul-čul, miš-miš ...« Napokon je morao ići u Kalkutu, iz jednoga zla u gore. O. Mesarić, kojega je brat Francek našao u bolnici, javlja: »Brat Francek je tu. Došao je oko 6 sati navečer. Skupa smo u sobi. Malo prije se vratio od bolničara i veli: »Uh, šinter jedan! Taj je još gori od onoga u Bošontiju. Onaj se barem bojao mene, a taj me se pak ništa ne boji. Prešao mi je prst, da sam sve zvijezde brojio ...«

No oci su bili bolesnici i liječnici ujedno. Bengalskog doktora poslali su u penziju, jer nije ništa znao. Ni sami nisu mnogo znali, no pouzdavali su se u pomoć Božju. I pouzdanje bijaše nagrađeno mnogim, uprav čudnim ozdravljenjima. Evo što sami pišu:

»S bratom Francekom postali smo slavni nadaleko i široko, jer smo otvorili malu ljekarnu, pa tkogod nam dođe s velikim ranama ili teškim bolestima, toga nekako nenadano izliječimo, a lijekovi najobičniji kao epsomsalt, vazelin i slične stvari. Jednom je čovjeku u Bošontiju morski pas pred 4 tjedna razmrcvario posve nogu. Tri ga čovjeka donijela amo onesvješćena. Dao sam mu odmah malo kamfor spirita na šećeru, i čovjek je progledao i odahnuo. Povezah mu rane, i za tri dana sve je zacijelilo na čudo sviju. — Nadalje smo imali dva otrovanja od posebne ribe, koja kao zmija jednim postranim zubom rani čovjeka, i za sat oteče cijela ruka, a za 12 sati sva je ta rana neki sivi gnoj. Ta rana traje dva i više mjeseci, a zanemarena i godinu dana, a često je i neizlječiva. Jedan takav siromah dođe k nama, no tek dva mjeseca iza uboda. Bio je uistinu živa, smrdljiva rana. Brat Francek ga je liječio, i za sedam dana bio je zdrav. — Donijeli mi nedavno malo dijete. Govorili svi, da umire. Bilo je u nesvijesti i hladno. Dadnem lijek, i dijete je progledalo, a za par sati igralo se s drugom djecom.

Doktor je zato ljut i grize si rep. On je od svakog siromaha tražio 40 dinara za audijenciju, a obično nije ništa učinio. Došao je k meni i molio me, da prestanem ... Kazao sam mu, što ga je išlo.«

Ali ljudi najviše strepe pred kolerom, jer ta znade uništiti čitave obitelji, sela i pokrajine. Ne pojavljuje se svake godine, no iza gladi i suše redovit je gost. Osobito u mjesecu ožujku i travnju, kad ponestaje pitke vode, pa su ljudi prisiljeni piti iz blatnih mlaka zamazanu vodu, punu bacila. I kad nekoga ta nesreća napadne, u jedan ili dva dana svemu je kraj. Krv se naglo rastvara, nutarnji bolovi sile na bacanje. Ima i protiv nje jak i dobar lijek Hycol, no ljudi obično kasno dođu. A u slučaju kolere zakašnjenje od 2-3 sata odlučuje o životu i smrti.

Tužan je pogled na selo, kad se pojavi kolera. Evo izvatka iz dnevnika prigodom zadnje kolere god. 1935.: »Uskrs 21. IV. Iza sv. Mise pročulo se, da je žena Kanto Nejeva dobila koleru. Odnijeli su je u kuću Šimuna Molle. Strašno je vruće. Mnogi su oboljeli.«

23. IV. ujutro iza sv. Mise doleti Pitor Hazra, Martin Molla sa ženom, da ih je uhvatila kolera. Iste noći umrli su Pitor Hazra, Martin Molla i Margarita Malik, žena Filipova.

24. IV. umrla je djevojčica Habul Makhala — tako su bila četiri sprovoda odjednoć. To je na ljude vrlo djelovalo. Predvečer su naši kršćani išli pjevajući kroz selo, da osokole ljude. O. J. Vizjak je također u krevetu. Prehlada i malarija.

26. IV. danas je umro mali Suren Mistrija. Hiren Molla je još navečer pjevao pjesme u društvu, a danas mu leži žena i djeca. U 4 sata počelo je klanjanje u crkvi i trajalo je do 6 sati. Potom bijaše blagoslov. Iza blagoslova zavlada u selu najednom grobna tišina. Kažu, da se ljudi vrlo boje, što će biti. Nitko ne zna, koga će kolera pograbiti. Ruben Makal i njegovi ne izlaze ni pred kuću. Današnja noć bila je vrlo tiha. Čim se je smračilo, svi su se uvukli u kolibe i tamo se stisnuli. Nitko ne progovara ni riječi. Mi smo zapalili Petromax svjetiljku i metnuli je pred kuću, samo da se ljudi manje boje. Cijelu noć smo svirali gramofonske ploče, jer kad misionar bdije, straha nema.«

U tim teškim časovima misionar je jedina pomoć i jedino utočište tim bijednicima. Drugi ih ostavljaju i bježe, no misionar je uz njih, on ih tješi i krijepi, on kao dobri Samaritanac blaži i vida tjelesne i duševne rane.

Mi bismo rekli »za školskim klupama«, no to u Bengaliji čudno zvuči, jer se obično sjedi na rogožinama i s njih se uče prva slova bengalske abecede »ko-kho-go -gho«.

Mislim, da je suvišno govoriti o važnosti škola u misijama. Važne su one posvuda. Misionari su to dobro razumjeli, pa im je jedna od glavnih briga otvaranje i uzdržavanje škola. U mnogim mjestima obraćenja se počnu sa školom.

I naši su oci u Bošontiju odmah otvorili školu i posvetili joj svu brigu, da od nje bude što više koristi za narod. Kako su tu dužnost duboko uzeli k srcu, pokazuje ovaj izvadak iz dnevnika: »1. VII. Prvi dan škole. Početak je, pa ide teško. Nabaviti sve stvari, urediti učitelje, da rade sami i s djecom, to nije laka stvar, ali se mora provesti. Ne toliko sporta i vanjštine, koliko intelektualne spreme i odgoja srca. Dobro i zlo raspoznavati, probuditi u djeci čežnju za besmrtnim životom. Razborita volja, skučena pod jaram Božji, jedino je blago čovjeka. To mora škola dati. A kako će dati, ako učitelji sami nisu još u tome načisto. Zato treba njih urediti, da rade neumorno u svijetlu vjere. Za Boga i Bengaliju! Dosada su se samo prepirali za prvenstvo.«

Mislilo se je također na veću i prostraniju zgradu. Kolibicu, u kojoj je bila otvorena prva škola, opisuje lijepo o. Mesarić: »Sad imam 4 razreda. Samo gdje? Jedan je razred pod verandom moje potrgane palače, drugi je u šatoru, ostala dva su u crkvici. Crkvicu sam dao pregraditi, tako da jedan dio služi za sakristiju, gdje preko dana čuvam Presveto, — drugi dio je po danu škola, a po noći dječja spavaonica.«

Ali je naskoro došlo toliko djece, da se je ozbiljno moralo misliti na gradnju nove škole. I bila je sagrađena uz velike troškove i muke. No zato je i lijepa i prostrana.

No s novom zgradom nisu prestale teškoće s đacima, učiteljima i s uzdržavanjem škole. To je jedan od najvećih, ali i najzaslužnijih tereta misije. Pa još, kad se sjetimo, da ta djeca kod nas spavaju, da tu djecu valja hraniti i brinuti se za sve ostale njihove potrebe, onda ćemo barem donekle razumjeti, koliki su mjesečni izdaci. Briga oko 100 djece nije malenkost.

A opet ih moramo držati kod sebe, želimo li, da od njih što čestito postane. Roditelji su siromasi, sami ih ne mogu ni hraniti ni odijevati, a kako su i oni katolici tek od par godina, nemaju još pravoga pojma o odgoju djece. Oni misle, da je dijete ko riža ... Nek samo kiša po njemu pada, pa će već izrasti i postati »manuš« — čovjek. Ali kakav čovjek? — za to ih glava baš ne boli.

Na nama je stoga, da tu djecu odgojimo i pripravimo buduću katoličku generaciju, buduće majke i oceve obitelji, koji će zadojeni duhom Božjim znati uzgajati svoju djecu. Ovdje u školi, daleko od svoga sela i okolice, žive djeca za rad i molitvu. Dnevni život s misionarima i čč. sestrama, dnevna sv. Misa, blagoslov, Kongregacije, predstave oplemenjuju njihovo mlado srce i pripravljaju ga na buduće borbe.

Brinući se za djecu ne zaboravljamo na starije. Još god. 1932. bila je otvorena večernja škola za odrasle, a kod čč. sestara tkalačka škola. Mislilo se je i na osnutak poljodjelske i industrijalne škole. Dao Bog, te se i te želje misionara ispunile!

No među svim ustanovama u Bošontiju posebnu važnost ima »Vianeum«, škola za odgoj katehista, jedina svoje vrste u Bengaliji. Odavno se je mislilo na njen

osnutak, ali sredstava nije bilo. Napokon neka plemenita slovenska dobrotvorka u Americi javi, da će ona sve troškove gradnje sama snositi. Njenom zaslugom škola je otvorena u rujnu 1935. Spasitelj joj stostruko uzvratio!

Svi nam misionari na njoj zaviđaju. Znaju oni dobro, što znači imati pripravne i izučene katehiste. A iz ove škole izlaze uistinu odlično pripravljeni pomoćnici misionarevi. Dvogodišnja priprava upotrebljena je na temeljitu izobrazbu uma i oplemenjenja srca. Katehistima je potrebno znanje i svetost. Uz školske predmete na dnevnom su redu razmatranje, sv. Misa, ispit savjesti, duhovno čitanje, krunica. Svake godine obavljaju duhovne vježbe. Mnogo je sličnosti s redovničkim novicijatom.

U jednoj godini imade 12 do 15 učenika-katehista. Dakako, da misija mora uzdržavati i njih i njihove obitelji, ako su oženjeni. Mjesečno se na pojedinca troši 200 -300 dinara.

U domovini su dobro razumjeli važnost ove škole, jer nas dosta prijatelja pomaže šaljući u obrocima doprinose za naše drage katehiste, osobito za svoje štićenike. Neka sjemeništa i bogoslovije uzdržavaju svoga katehistu. Poveli se i drugi za njihovim primjerom! Nek nam sv. Ivan Vijanej isprosi tu milost, da bismo uz pripomoć dobročinitelja mogli uzgojiti još mnogo svetih katehista.

Spomenuo sam materijalne teškoće s uzdržavanjem škole. No to nisu jedine. Na početku je bilo muke i s roditeljima i s djecom. Kad se je govorilo o otvorenju škole, sve je bilo oduševljeno, a kad se je jednom škola otvorila, i kad je počela redovita obuka, onda je djeci počelo bivati »neugodno«, a »mamicama« teško pri srcu, jer su njihove »dušice« morale biti čitav dan uz nas.

A ni s učiteljima nije bilo puno bolje. Prva je revnost brzo ohladnjela, počele su svađe i prepirke oko prvenstva i veće naobrazbe ...

Tu je onda trebalo imati strpljivosti i ljubavi, te polako popravljati, liječiti i uzgajati. Par puta nailazimo u dnevniku: »Opet jedan mali utekao. Bio je uhvaćen ... i isprašili smo mu hlačice!« — »Josip Moll utekao. Otac ga je doveo, pa je bilo malo plesa i trke, kad je bambusova šipka u vještim rukama učiteljevim počela raditi.« Više bi puta djeca pobjegla kući i onda bi kroz plač govorili, da ih učitelji strašno tuku, da hrana ništa ne valja, da će im glava pući od prevelika učenja ... » Oj, mamo, šta ću ti ja onda, ako mi glava pukne??« Mamice bi plačući molile misionara, nek im njihovo »srčeko« pusti, da iza tolikih zlostavljanja barem umru u naručju majke ... Djeca, lopovi ko lopovi, prohtjelo im se zlatne slobodice, pa kušaju, kako će ganuti naosjetljivije mjesto mamina srca.

A bilo je više puta čitavih pustolovina i velike zbrke i trke, dok su se ti »moderni studenti« vratili natrag u školu. Čujte samo ovaj izvještaj o. Antuna Vizjaka:

»Sinčić je jednog obraćenika, zove se Madob, a tek mu je 6 godina. Ocu sam rekao, da maloga mora slati u školu. Bilo je plača na rastanku. Majka plakala, jer ga otac nije htio poslati, — a otac plakao, jer je mali morao ići u školu, — a mali plakao, jer se morao rastati s džunglom i sa svojom svetom slobodom. Tako je došao prvi dan u školu plačući.

Plakao je i plakao, a odjednom kao da je zanijemio. Ni glasa od njega. Blaženi je učitelj mislio, da se mališ primirio. Za par časaka njega više nije bilo, i nitko nije opazio, kad je pobjegao. Odjurio je ravno kući. Drugi dan ga je otac ponovo doveo. Opet su oba plakala, i opet nam je utekao. Pošao sam po njega te ga silom dovedoh u školu. I opet je pobjegao, ali ovaj puta ne kući, već ravno u džunglu.

Trebalo je nagraditi deset učenika za njihov mar u nauci. Nagrada bijaše najveća: slobodan vam je sat, hajdete pa uhvatite maloga Madoba. Za pô sata su ga doveli. Dobio je dobre packe, i posjedosmo ga u školi. Sve je na nj pazilo, no na koncu sata njega nije bilo. Tražili su ga svugdje, ali njega nema, pa nema. Napokon ga otkriše u samoj školi iza nekakvog sanduka. Dobio je opet packe, i premda su bile ljute, on nije odmah plakao, već istom iza četvrt sata. Nitko ga nije mogao da utješi. Dođem sâm i upitam ga, zašto plače. Reče mi, da od ljutine što ne zna, kako bi se osvetio učitelju, koji ga je izbio.

Poslije podne nestalo ga iz škole ... Ponovo poslah deset najboljih đaka, da ga uhvate i dovedu. Razletjeli su se na sve strane, da ga traže. Mali Madob nije bio daleko. Čučio je iza grma uz školu na smetištu. Tu bijaše par pasa, koji su tražili hrane. Čim je Madob opazio svoje progonitelje, zgrabi jednog velikog psa za ušesa i skoči na njega. Jednom je rukom držao psa za uho, drugom mu vrtio rep i jurio kroz selo kao auto, da mu se sve uklanjalo. Mislio je pobjeći progoniteljima i pobjegao je. Pas ga napokon dalje nije mogao nositi i klone, a mali Madob skoči i popne se na visoku krošnjatu palmu. Tu se je stisnuo, no vješto oko mojih učenika brzo ga je otkrilo. Razvila se je cijela bitka u krošnji palme, jer su ga neki učenici htjeli dovući dolje. Mislio sam, bacit će ga dolje, a kad tamo, to bijaše samo njihova vještina, da ga otkinu od granja, za koje se je bio prihvatio.

Opet smo mu isprašili hlačice, ali ni ovaj puta nije plakao. Zaplakao je tek kasnije u školi, ali zato, što je bio tako glup i nije se znao bolje sakriti. No pomalo se i on pripitomljuje, pa se nadam, da će biti dobar dečko, jer je vrlo darovit i u jedan sat nauči, koliko drugi kroz čitav dan.

Ima još takvih malih divljačića, koje mi treba dotjerati u školu, ali dok toga ne sredim, dotle ne mogu druge dovesti, jer bi nam školu okrenuli na glavu.«

Lukavi su bili ti mali lopovčići, no i misionari su više puta znali njih nadmudriti. — Misionar to lijepo opisuje ovako: »Nekoliko ih je na početku godine plakalo toliko i tako gorko, da bi svaki s njima zaplakao. A oni su se dogovorili, da će tako dugo plakati, dok ih učitelj od dosade ne pusti kući. No ja sam naložio učiteljima, da ih tako dugo drže, dok budu plakali, a kad prestanu, da im dadnu zadaću i da ih onda istom puste kući. Plakali su cijelo prijepodne, a kad su vidjeli, da to ne koristi, prestali su. Izatoga su morali napisati zadaće. Otišli su kući žalosni, jer sam ih ovaj puta nadmudrio.

Drugi dan se opet tužili, da ne mogu u školi sjedjeti, jer jednoga boli glava, drugoga zub, trećemu »škripi u želucu«, četvrtome čini u ušima »gul-gul« itd.

Pozvao sam ih sve, da ću ih odmah izliječiti. Dao sam im, da piju gorke vode i usput par ljutih pilula. Držali su se svi kao pokisle purice, ali je svaki morao piti i jesti. Nato sam rekao, da ću onima, kojima za jedan sat ne bude bolje, morati dati ponovo. Za pola sata bili su svi zdravi i moradoše ostati u školi.

Kad sam ih tako par puta nadmudrio, uvidješe i oni, da je najbolje prihvatiti se knjige i lijepo učiti.

No ipak sam jednoć načinio veliku glupost, a vi ćete sa mnom misliti, da je to bilo vrlo pametno. Došao sam u školu i kazao ovako: »Tko dobro uči, taj će doći u viši razred i dobit će veliku, krasnu knjigu.« I došli su ispiti, a mnogi najbolji đaci dobili drugi red i propali. Da ste samo vidjeli, kako su propalice vikali od veselja po selu, a odlikaši plakali!!! A zašto? Propalice se veselili, da iduće godine ne će trebati baš ništa više učiti, jer su već

ove godine sve naučili, a odlikaši plakali, jer će morati učiti drugu, veću knjigu... E, teško je nakraj s tim Bengalčićima!...«

DRUŠTVA I PREDSTAVE

U Bošontiju se odmah s početka osjetila potreba organizacije i društava.

No osnivanje društva među ljudima, koji o njemu nemaju skoro nikakva pojma, nije jednostavna stvar. Znali su naši oci, da će biti teškoća, jer se Bengalac ne da lako skučiti pod jaram, no neumorno su radili. Iza duge priprave osnovana je napokon Kongregacija muževa na sam Uskrs 1932. — »Izvanredno me se dojmilo ustanovljenje prve Marijine kongregacije u Bošontiju,« piše jedan indijski Isusovac, koji je došao iz Kalkute, da vidi tu svečanost. »Kroz mnogo mjeseci pripravljalo se muževe. Odabralo ih se devet i svečano primilo u Marijinu kongregaciju.

Na ovu slavu dohrlilo je neviđeno mnogo svijeta. Obred je trajao skoro cijeli sat. Nijesam se mogao nadiviti ljepoti tog obreda, koji su donijeli amo naši hrvatski misionari iz svoje domovine, jer tu u Indiji nemamo kod primanja u Kongregaciju tih lijepih svečanosti... To je narod samo gledao kao čudo neviđeno. Kad su se ti odabranici vraćali na svoja mjesta s medaljicom na širokoj crvenoj vrpci oko vrata i diplomom Bezgrješne u ruci, ljudima su se od uzbuđenja caklile suze u očima. Ovo će u cijelom Bošontiju donijeti novi duh i novi kršćanski život...«

Iza tog prvog pokusa osnovane su 18. X. Kongregacije za žene, za djevojke i za djecu. Plodovi nijesu izostali, osobito u omladinskim Kongregacijama, koje su ujedno i rasadišta svećeničkih i redovničkih zvanja. Ima-

mo već u kolegiju sv. Lovrinca 6 dječaka, a u Entaliju samostanu 7 djevojčica.

Kongreganisti su svijesni svoje odgovornosti, stoga nastoje da svojim dobrim primjerom pomažu druge.

U Kongregacije uvedene su i razne sekcije. Muževi su organizirali »Akciju pomoći« siromaha, kojima su badava popravljali pa čak i gradili kolibe. Zbornici vode i rižnu banku.

Uz Kongregacije najvažnije je glumačko društvo »Sv. Cecilija«. Vrijednost njegovu može procijeniti samo onaj, koji znade, kako Bengalci luduju za zabavama i predstavama. Nijedna svečanost ne može biti bez njih.

Stoga su naši oci pretresali pitanje, zašto ne bi i katolici priredili takve predstave (đatre) s duhovnim i plemenitim sadržajem.

Odluka pade, i radom se odmah započelo. Priznao mi je sam o. Josip Vizjak — čija je zasluga, te je sve tako lijepo uspjelo — da je to bio jedan od najtežih pothvata u našoj misiji i da ga je već dosada stajao neizrecivih žrtava. No žrtve su donijele svoj plod!

On i br. Drobnič sagradili su pozornicu, kojom bi se mogli ponositi i mnogi zavodi u domovini. Bošontske kulise, remek-djelo o. Josipa Vizjaka, poznate su po svoj Bengaliji. Dane i noći prosjedio je on pred tim platnima uređujući ih i dotjerujući. Malo pomalo nakupilo se dosta odijela u garderobi. Prevađanje naših dramatskih komada u bengalski jezik zadalo bi već posla preko glave. Ali te je komade trebalo i proširiti i udesiti za bengalski način shvaćanja. Predstava mora trajati cijelu noć, mora u njoj biti pjesme, radnje, života. Učiniti sve to, i ne saći do nizine i sentimentalnosti poganske đatre, zahtijevalo je mnogo truda. A bilo je teškoća i sa samim predstavljačima, koji su naginjali profanoj đatri tražeći više plesa,

igre. No o. J. Vizjak ne popušta. Njemu predstava nije tek za zabavu već za pouku i za odgoju. Zato i bilježi 16. IV. 1933.: »Trebalo bi više pjesama. To im se može dati, ali ples, to mi se ne sviđa. Tu smo onda u »đatri« i ne postizavamo ono, što smo prvotno htjeli: da preko predstava odgojimo kršćane u pravom duhu i krepostima. Predstave moraju biti katehetske. Stari će konzervativci nakon 3-4 predstave uvidjeti ljepotu drame, pa će je više voljeti negoli đatru. Plesovi imaju puno senzualnosti u sebi, a mi protiv toga vojujemo. Ljudima valja usaditi u srca kreposti i onako previše plešu.«

Bošonti je postao zaista glasovit sa svojih predstava. Sam je Preuzv. nadbiskup predložio, da o. J. Vizjak ide naokolo sa svojom družinom i da daje po selima predstave.

No kad otac nije mogao po okolnim selima, ljudi su dolazili u Bošonti. Čak iz Kalkute. Evo, što su o tome pisale jedne kalkutske novine:

»Nije mi žao, što sam bio u Bošontiju. Vidio sam nešto, što ću jedva zaboraviti. Bošonti je mjesto, gdje pogani davaju svake godine svoje đatre, često vrlo gadne. Takva predstava djeluje na ljude vrlo loše i odvodi ih sve dalje od Boga. Hrvatski su misionari sada počeli s nabožnim predstavama osvajati narod za Krista. Meni se čini — govorim to kao Indijac — da se teško može zamisliti koji bolji način, kako ćemo se poganima približiti. To vrijedi osobito danas, kad se pogani radi Gandhijeva pokreta sve više od misionara udaljuju. Na ove će nabožne đatre dolaziti bezbrojni pogani, jer Bengalac žrtvuje sve, samo da može na predstavu. Tako će malo pomalo zadobiti kršćanski duh i oni pogani, do kojih se inače ne može doći. Zato će te đatre, koje je započeo o. J. Vizjak, donijeti više ploda negoli mnogogodišnja propovijedanja. Tu se uhvatilo Bengalca za srce i dušu.

Hrvatski misionari u Bošontiju kane davati ovakve predstave četiri puta godišnje. Na Uskrs bijaše predstava sv. Stanka. Trajala je od navečer do četiri sata ujutro. Šteta, što nije do zore, jer tako je običaj u Bengaliji. — Još danas mnogi ne vjeruju, da je to bila samo predstava, već tvrde, da je uistinu došao anđeo s neba, da tješi sv. Stanka, koji se je tako usrdno molio, da je sve u dvorani proplakalo. Mladići su predstavljali krasno. A kad čovjek pomisli, da su predstavljači djeca džungle, koja nisu nikada prije ni sanjala, da bi mogla što takva izvesti, onda istom stane čovjek od čuda. Ljudi govore: takva šta od naše djece mogu načiniti samo naši misionari.«

Umarale su silno ove predstave. Nije šala, čitav mjesec dana vježbati ove ljude. Pa onda samo izvađanje, koje se je moralo ponavljati 2-3 puta, da svi ljudi mogu doći na red. Znalo je trajati i do četiri i pô ujutro!! I to je sve bilo uz ostale misijske poslove. Iza blagdana sv. Male Terezije zapisano je: »Predstava se svršila u jedan sat u noći. Šatrveni smo dosta. Brat Francek mi je rekao: »Tako ne će ići dugo. O. Mesarić previše radi i sad je obolio, pa tko zna, hoće li se ikada oporaviti. Vi ste također pri kraju, a ja ću se više kupati, da od ove vrućine posvema ne obolim.« — To bijaše zaključak br. Drobniča, kad smo djelo dokončali.«

No uz pomoć Božju predstave se davaju dalje i nose obilne plodove obraćenja.

SVEČANOSTI I NOVA CRKVA...

Istok ne može biti bez svečanosti. Ove moraju biti česte, pune života, boja, glazbe, bubnjeva i vike...

U Bengaliji je ista stvar. Stoga su i bošontski katolici nastojali, da proslave blagdane što svečanijim načinom. Dakako, da su i oci uz dobrog br. Drobniča uložili sav

svoj trud, da svečanosti budu što ljepše. Osim prekrasno urešene kapelice, osim pjevanja i predstava, bilo je i vatrometa, bombi, igre. Posebnim se marom pripravlja na »Veliki dan« (Božić), na svetkovinu Male Svetice i pastirski pohod Nadbiskupa.

Od proslava spomenut ću tek koju. Posveta temeljnog kamena nove postaje bio je neviđen događaj za Bošonti. Njihove su kućice tek hrpice blata, pa govoriti o kakvom temeljnom kamenu spada u najbolju ruku među šale. Stoga su oni i toliko puta pitali oca Mesarića, da im rastumači, u čemu će se to sastojati. No otac im je odgovarao, da će vidjeti i da se što bolje priprave na svečanost. Jedne večeri nagrnu pred našu kuću skupina ljudi s upaljenim svijećama. Brat Francek je mislio, da se je podigla revolucija protiv nas. Bili su to naši novoobraćenici. Došli su na skupštinu pod vodstvom debelog Bašoba, koji je nemilosrdno tukao o bubanj, da se i u treće selo čulo. Iza dugih rasprava i prijedloga odlučilo se, da treba kupiti bombi i raketa za 8. XII., dan blagoslova temeljnog kamena.

U predvečerje toga dana plivao je Bošonti u moru krijesova, bubnjevi su grmjeli, da se je zemlja tresla. Drugi dan u 6 sati čitala se sv. Misa. Iza sv. Mise vrstala se procesija. Djeca naše škole pjevahu uz bubnjeve, cimbale i gonge najljepše Marijine pjesme. Prisutno bijaše i mnogo pogana.

Blagoslov je obavio sam o. Mesarić, jer je o. Anto Vizjak ležao bolestan u kalkutskoj bolnici. Nije stoga mogao pomagati kod prenosa onih nebrojenih molitava, žrtvica i devetnica, koje su dragi Mali misionari i misionarke i svi ostali naši dobrotvori i prijatelji u domovini obavili u čast Maloj Svetici za obraćenje Bengalije i za osnutak naše prve postaje.

»Na sreću bijaše brat Francek u Bošontiju. On je sve te listiće zavio u čisto bijelo platno te je taj čitav svežanj nosio u procesiji. Sve smo stavili u veliki kamen od cementa, zapečatili ga i postavili na ono mjesto, gdje će kasnije stajati kip sv. Terezije. Tako će to biti trajan spomenik na naše dobročinitelje Bengalske misije, koji su nam svojim molitvama i žrtvama sagradili ovaj krasni stan.«

»Otkad sam u Bošontiju, nikad nisam bio tako sretan,« piše o. Mesarić. Uz te molitve i žrtvice priložena bijaše i jedna pergamena na latinskom jeziku u temeljni kamen. Evo joj sadržaja: »Na vječnu slavu Presvete i nerazdjeljive Trojice, za što veće raširenje i učvršćenje Kraljevstva Krista Kralja, u čast Blažene Djevice Marije bez grijeha začete i njezinog uzvišenog zaručnika sv. Josipa, u hvalu sv. Terezije od Malog Isusa, posebnoj zaštitnici postaje Bošonti, njezinom imenu posvećene, u čiju je čast prikazano 40.000 devetnica za duhovni temelj ove misije od Malih misionara i misionarki iz kraljevine Jugoslavije...« — Spominju se izatoga razni vladari crkveni i svjetovni, imena naših otaca i braće na postaji. Od Boga se moli obilje blagoslova na sve dobročinitelje sadašnje i buduće, te se završuje: »Dao svemogući Bog, da ova kuća u misiji sv. Terezije obiluje uvijek misionarima, koji ispunjeni revnošću i krepošću sv. Franje Ksavera, slijedeći tragove poniznosti i skromnosti sv. Terezije, posebne zaštitnice ove misije, uzmognu privesti k svijetlosti Evanđelja sve nevjernike i ostale, koji lutaju izvan ovčinjaka Dobrog Pastira.«

Pastirski pohod Preuzv. nadbiskupa iz Kalkute velik je događaj za Bošonti. Sve se čisti, redi, praši i ukrasuje. Brat Francek je u sto muka, jer bi htio sve hitro pripraviti, a Bengalci spori kao zimska noć...

4. III. otišao je brat Francek pred Preuzvišenoga u Canning. U tu svrhu divno je uresio našu motornu lađu.

Sprijeda je velika papinska zastava, a u lađi dosta bengalskih bombi, kojima će se naznaniti dolazak. Čule su se iz velike daljine. Oglasile su se opet, kad je lađa zakrenula u bošontski kanal. Čitavo se selo sleglo na obali Gangesa. Čim se je lađa pokazala u daljini, zatutnjeli su bubnjevi i odzvanjale cimbale. Ljudi su od veselja skakali. Ministranti lijepo obučeni, čekali su u dva reda pred slavolukom. Iza slavoluka četiri urođenika svečano su držala baldahin, koji su sami napravili. Na četiri bambusova kolca natakli nekakvu šaroliku krpu. Brat Francek opazi ih već s lađice pa se od ljutine i stida sav crvenio. Čim je lađa pristala, skoči on napolje i zavikne: »Gdje ste tu krpu našli? Zar vas nije sram? Brzo za nasip i tamo je sakrijte.« — Ljudi su se uplašili i odmah sakrili »baldahin«. Drugi su međutim klečeći primili blagoslov Preuzvišenoga. Izatoga su se tiskali, da mu poljube prsten. Sve bijaše veselo, samo je brat Francek bio u neprilici, jer nije znao, da li je Nadbiskup opazio ono ruglo od baldahina. Bilo mu je opet žao ljudi, predomisli se pa ih stoga pozva natrag. Bili su sretni, da mogu nositi kroz selo svoju umjetninu. Navečer bijaše mala proslava, koja bi trajala bila do zore, da brat nije poslao ljude kući.

*

No od svih svečanosti najdraži je Bengalcu »Boro Din« (Veliki dan, Božić). Ljubav Riječi Božje, »koja je radi nas i radi našega spasenja sišla s nebesa« neodoljivom silom privlači ljudska srca.

Pred taj dan je istom trke i zbrke — no onda i velikog veselja kod ponoćke, posebno g. 1931., kad se je upravo uoči Božića slavila hiljadu i prva noć od dolaska naših misionara u Bošonti. Evo prikaz iz pisma o. Antuna Vizjaka:

»Da vam malo opišem našu kapelicu. Sva je od blata, nijedne cigle, ali ni drvenih greda, već samo nekoliko

bambusovih trstika, što spajaju zidove, zatim slamnati krov. Zato se takva kapelica vrlo lako okiti, jer imade mjesta, da se po njoj svega navješa. Kupio sam u Kalkuti kojih 180 metara najšarenijega platna s velikim japanskim ružama. To je ovdje vanredno jeftino, po 4 dinara metar. Platno zaista krasno, samo ne smije vidjeti vode. Tako sam cijelu našu kapelicu ovio u to platno. Dobio sam i staklenih kuglica, kakve mi u domovini upotrebljavamo za nakit bora. Ove staklene bobice visjele su po cijeloj crkvi niz platno kao male svjetiljke. Objesio sam naokolo i sve slavonske peškire, jer su crveno izvezeni, pa je to za naše ljude ovdje prekrasan nakit. Iz toga možete zaključiti, kako je šarena bila naša crkvica, a glas joj se pronio po cijeloj Bengaliji. Kažu, da nijedna crkvica nije nikada bila tako lijepo okićena kao naša za Božić. Da je tu bilo još na stotine araka šarenog papira, toga vam ne trebam ni spominjati. Izrezali smo sve moguće likove: krave, volove, majmune, pelivane ... i sve to nalijepili po crkvici, samo da bude što ljepša.«

Naravno, da je brat Francek igrao glavnu ulogu kod svih tih priredaba i slavlja. Zato bi se i veselio, kad bi stvar uspjela. Iza Božića javlja u domovinu: »Potrudili smo se, da crkvicu što ljepše okitimo. Naravno, da su i jaslice bile, ali napravljene po bengalskom ukusu. Prije ponoćke zapalio sam dvije velike svjetiljke. Ljudi su bili uprav očarani, nepomično su gledali Malog Isusa na slamici. S lica im je sjalo sveto i nadnaravno veselje. Ne mogu Vam opisati, što sam osjetio u srcu, dok sam za vrijeme ponoćke stajao u kapelici. Mnogo je ljudi ostalo vani. Unutra bijaše sve ispunjeno. O. Mesarić se jedva kretao kod oltara. Ljudi su oduševljeno pjevali i zajednički molili misne molitve, da ih je bilo divota slušati.«

»Iza podne bila je procesija s Malim Isusom. Na dan Nevine dječice napravili smo Heroda s krunom na glavi i žezlom u ruci. Naši su ga đaci nosili po selu. Kad su se vratili, upalio sam malu bombu, koja je bila u Herodu. Da ste vidjeli veselja, kad se Herod paša razletio na sve strane.

Uvele su se i druge svečanosti, samo da se ljudi što više priljube uz crkvu.

Da zahvale dragom Bogu za novu žetvu, donose svi jedne određene nedjelje snopiće žutih klasova, koji se iza blagoslova nose kućama.

Blagoslov kuća na Sv. Tri Kralja obavlja se također na svečani način. To je ujedno vrlo zgodna propovijed, jer muslimani i pogani dolaze da vide, pa pitaju što ne razumiju.

*

Na žalost ne možemo još obavljati velikih proslava — jer crkve nemamo. Devet godina već čekamo na crkvu. Naš je narod obećao, da će Maloj Svetici sagraditi lijepu spomen-crkvu u ovim dalekim krajevima Gangesove delte. I počelo se je već na početku moliti i skupljati, mislilo se na nju i sred stalne oskudice. Crkvica mora biti sagrađena, želimo li, da se misija razvije i širi. Spomenuo sam već, da zidati u Bošontiju nije laka stvar. Čitavo je naselje na blatu i mulju Gangesa. Stoga samo učvršćivanje temelja stoji trostruko više negoli u Evropi. Gradilište valja dobro nasuti i podignuti, jer ćemo inače za vrijeme kiša biti pod vodom.

Ali najgora je od svega sol i rđa. Toj nesreći ništa ne odolijeva. O. J. Vizjak jednom zgodom piše: »Kaže se, da je željezo hrptenica tehnike, ali ovdje ni ta hrptenica ne može da izdrži. Rđa na očigled izjeda željezo. Željezna šipka od jednog centimetra u promjeru stanjit će se za

vrijeme jedne kišne dobi na promjer običnoga čavla, a limene petrolejske kante stradaju sasvim. Kad željezo jednoć ogubavi od rđe, nije ga moguće izliječiti.«

Razumljivo je stoga, zašto će crkva stajati ne 300 hiljada dinara, kako smo se nadali, već i preko 400.000! Velika je to svota, no mi ne gubimo nade. Radi se o spomen-crkvi Male Svetice. Godine 1940. slavimo petnaestgodišnjicu njezine kanonizacije i desetgodišnjicu osnutka misijske postaje Bošonti. Te dvije svečanosti moramo proslaviti u novoj crkvi.

Preuzvišeni nadbiskup Msgr. Ferdinand Perier dao je nalog, da se počne s pripravnim radovima i s dobavom materijala. On je siguran, da ga naša domovina ne će ostaviti sama u ovom velikom pothvatu.

Molitvom i žrtvom možemo učiniti sve! Sveta Terezija će nas uslišati. A i nagradit će nas obilno. Misionari i svi vjernici molit će se dnevno za drage dobročinitelje, čija će imena biti uzidana u glavni oltar nove crkve.

LJUBAVLJU KRISTOVOM PREPOROĐENI

A koliki su plodovi svih tih žrtava, napora i stradanja? O neumrlim dušama se radi, stoga ne možemo mjeriti ljudskom mjerom. I da je jedna jedina duša bila obraćena, trud bi bio naplaćen.

No ipak su stotine i stotine duša bile preporođene vodom svetog krštenja. I to je najveća utjeha za misionara. U času krštenja katehumena zaboravlja se na sve patnje, na sav rad i umor. U nadi novih obraćenja ide se na najteža putovanja, ne gleda se na vremenske nepogode, jer se radi o dušama, o onim istim dušama, za koje je božanski Misionar obilazio Palestinu s jednog kraja na

drugi, za koje je živio, radio i napokon izdahnuo na Kalvariji.

S kolikim se je veseljem i zadovoljstvom zapisivalo u dnevnik: »Danas se je opet jedna obitelj javila.« — »Tri obitelji došle su u katehumenat.« — »U Šajelkalu čitavo selo želi prijeći na našu svetu vjeru, 300 obitelji, oko 1.200 duša...« Takvih redaka nalazimo češće u dnevniku.

I Srce Isusovo je sipalo obilje blagoslova na novu postaju. Tu se je jasno vidjelo, koliko vrijede i kakva čudesa tvore molitve i žrtvice Malih misionara i misionarki u domovini. Statistike Bošontija vrlo su utješne: Vjernika je oko 2.000, uporabivih kapelica 16, katehista 18. Godišnji broj sv. Pričesti 31.877, sv. ispovijedi 14.986.

Kako je lijepo pogledati crkvu punu puncatu. Svi dolaze, da čuju riječ Božju, da prime Spasitelja u svoje srce. On je njihova snaga, jakost i obrana. I oni su toga svijesni. Zato i ne daju napadati svoje svetinje, brane je pred poganima i pred protestantima. Našu nebesku Majku osobito štuju. Protestanti Nju ne vole, nevoljnici joj se dapače i izruguju. No stoga ih je i stigla kazna. Izgubili su malo pomalo sve obitelji u Bošontiju. Protestantski je pastor bjesnio, dogovarao se s muslimanima, kako će istući o. Mesarića. Ali ljudi su ga brzo prozreli i — napustili, našto je i on morao ostaviti Bošonti 2. IV. 1933., dakle već iza dvogodišnjeg rada naših misionara.

Život katoličkih misionara razlikuje se od onoga protestantskih pastora. Ovi imaju obitelj, na koju valja misliti i za koju se valja skrbiti više negoli za povjereno stado. A ljudi to odmah opaze. — I još im nešto zamje-

ravaju. Ne mogu naime razumjeti, kako to da protestanti ne štuju Bl. Gospe.

Čujte što je odgovorio Josip Punu, katolik iz sela Cendakate, protestantskom nadlugaru. Otišao je k njemu, da kupi nešto građe za kolibe. Držeći ga nadlugar za poganina upita ga za ime.

— Meni je ime Josip, odvrati on mirno.

— Dakle ti si kršćanin. A jesi li luteran ili anglikanac?

— Nijedno od toga, gospodine. Ja sam katolik.

— Dakle ti si idolopoklonac kao poganin, jer obožavaš Majku Božju, porugljivo nadoveže lugar.

— Slušaj, gospodine, mirno će Josip nadlugaru. Kad sam dolazio k vama, ja sam vas lijepo pozdravio i rekao »salam!« Zar vam to nije bilo drago?

— Dakako da mi je drago, što vidim, da ste se i vi divljaci počeli učiti uglađenosti.

— Gle, gospodine, ovdje pred kućom sjedi vaša majka i plete. Ja sam i nju pozdravio kao i vas. Uzmimo, da sam ja pozdravio samo vas, a vašoj majci mjesto pozdrava dobacio par pogrdnih riječi, što bi vi meni kazali?

— Šuti, što se ti usuđuješ vrijeđati moju majku?! navali bijesno nadlugar na Josipa. Nosi mi se, ako želiš ponijeti živu glavu!

— Ne, ne, gospodaru, nikada ja ne bih vrijeđao vaše majke. Čuj, gospodaru! Ako vi toliko štujete svoju majku i želite, da je i mi svi štujemo, onda možemo i mi katolici pozdravljati Majku Božju. Mi štujemo Bl. Gospu, ali je ne obožavamo, a to je Isusu milo. Vi je pak grdite i ne pozdravljate, zato će Isus s vama postupati, kako bi vi sada sa mnom . . .!«

Eto, kako ih ljubav k Nebeskoj Majci čuva, da ostanu vjerni katolici. A i život misionara velik im je poticaj.

Naposljetku dugujemo sav taj preporod molitvama naših dragih dobročinitelja u domovini. Želite li vi, da Bošonti i dalje napreduje i da se preporađa u ljubavi Božjoj? Molite se i žrtvujte i nadalje!

K VJEČNOM PROLJEĆU

Bošonti, »Proljetno mjesto«, prvijenče misije, koju je Providnost dodijelila našemu narodu, Hrvati se mole za tebe, sa zanosom misle na te i iz dna duše ti žele, da što prije prispiješ k vječnome proljeću ljubavi Božje, da svi sinovi tvoji nađu svoju utjehu, sreću i mir u Srcu Kalvarijskog Mučenika, prvog Misionara.

Želi ti to čitav hrvatski narod, no mlada srca napose, srca Malih misionara i misionarki. Ona te vole, ona o Bošontiju sanjaju, u dnu čiste svetinje svoga srca čuvaju tajnu, koja još nikome nije otkrivena, i koju dnevno prikazuju i potiho šapću Prijatelju mladih duša: »Isuse, očuvaj moje misijsko zvanje i dovedi me sretno k obalama Ganges rijeke!«

Bošonti, ova srca puna vječnog proljeća, raspaljena Božjim žarom, doći će k tebi, da ti dadu čitavo svoje srce, sreću, veselje, radosti cvjetne dobi, svoje sile, čitav svoj mladi život, samo da ti možeš obuzet Kristovom ljubavi doći k vječnome proljeću sreće i blaženstva.

Ova se srca međutim pripravljaju i bore, jer to uzvišeno zvanje i tu divnu žrtvu mnogi ne razumiju, mnogi im se rugaju, odvraćaju ih, prijete im se. A oni se mole za jakost i ustrajnost . . .

Bilo je lanjske godine u oktobru. Baš pred polazak u Indiju. Na stanici se opraštam s prijateljima i znancima.

»Ante, vrati se naskoro... Do skora viđenja, ako ne ovdje, a ono gore u lijepom nebu... Sretno, sretno ti bilo...«

Stišće mi ruku i mladić petnaestih godina. Krepak, pun života i snage. Plave kose padale mu na čelo. Iz bistrih mu očiju kao s površine planinskog jezera odsjevala još divnija duša.

»Hinko, zbogom, eto valja se rastati . . .«

»Velečasni, jest,... ali nemojte se vratiti. Čekajte me dolje!« I s obadvije ruke obuhvati moju desnicu, pogleda u mene i onda nekamo daleko, daleko... te zaplaka...

»Hinko, čekat ću te i molit se . . .«

To je sve, što sam smogao u taj čas. Bio sam ganut do suza. Vlak je već polazio. Uđoh u vagon te se nagnuh kroz prozor, da još jednom pozdravim sve prisutne. Oči mi se susretoše s Hinkovim pogledom punim čežnje. Nije više ništa govorio. Mahnuo je rukom i pokazao na srce, gdje se krila velika i sveta tajna.

Već je godina dana minula od tog rastanka, ali, Hinko, na tebe dnevno mislim, za te i za sve ostale mlade prijatelje dnevno se molim, da bismo jednoć mogli zajedno raditi, zajedno se žrtvovati u cvijetu proljetne dobi za Bošonti, za čitavu Bengaliju, da oni uzmognu uživati vječno proljeće ljubavi Kristove!

S dopuštenjem crkvene oblasti izdaju Isusovci u Zagrebu

Urednik: A. Vizjak D. I. — Izdavač i vlasnik: Kolegij Družbe Isusove, Zagreb - A. Alfirević D. I. — Tiskara »Glasnika Srca Isusova«, Zagreb.

MISIJSKA BIBLIOTEKA

IZLAZI:

u veljači — travnju — lipnju — kolovozu — listopadu — prosincu

PRETPLATA:

Godišnje 6 dinara

Pojedini broj 1 dinar

Broj pošt. čeka 35.627

NARUDŽBE PRIMA:

Uprava »Katoličkih misija«

Zagreb I/147

Palmotićeva ulica 33